

ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

สุปราณี จินตวร

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
วัน เดือน ปี..... 23 Feb. 2552
เลขทะเบียน..... 00219861 ★
เลขเรียกหนังสือ 04
371.102
ค825ค
2550

4.2 บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

THE NEEDS DEVELOPMENT IN CHILD CENTERED LEARNING MANAGEMENT
OF SATREESAMUTPRAKARN SCHOOL TEACHERS UNDER THE OFFICE
OF SAMUTPRAKARN EDUCATIONAL SERVICE AREA ZONE 1

SUPRANEE CHINTAWONE

This research is a part of the study under the curriculum of Master of Education
Program in Educational Administration

2007

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

วิทยานิพนธ์ (แผน ข) ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู
โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

โดย สุปราณี จินตวร

สาขา การบริหารการศึกษา

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ (แผน ข) ดร.นิวัตต์ น้อยมณี

กรรมการ

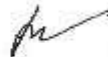
รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ (แผน ข) ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

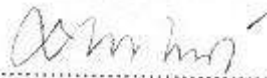

.....ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สราวุธ เศรษฐจร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ (แผน ข)

.....ประธานกรรมการ
(ดร.นงลักษณ์ เรือนทอง)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์มณี เขมทานนท์)

.....กรรมการและเลขานุการ
(ดร.นิวัตต์ น้อยมณี)

สุปรานี จินตวร.(2550). ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1.วิทยานิพนธ์ (แผน ข) คุรุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. ที่ปรึกษา : ดร.นิวัตต์ น้อยมณี, รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ใน 4 ด้าน คือด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการนิเทศและ การพัฒนาบุคลากรทางการสอนและด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ ประชากรที่นำมาวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2550 จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู แบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 45 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ มีความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากร และด้านการวัดและประเมินผล ตามลำดับ ข้อที่มีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากอันดับแรกในแต่ละด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร คือ การจัดหาคู่มือครูที่ทันสมัยและสอดคล้องกับหลักสูตร
  2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือห้องสมุดมีหนังสือ ตำรา เอกสารทางวิชาการที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ไว้สำหรับบริการแก่นักเรียน
  3. ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน คือการศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีผลงานทางวิชาการดีเด่นอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
  4. ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ คือความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการวัดผลประเมินผล
- แนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู โดยสรุป คือ การสนับสนุนให้มีแหล่งความรู้เทคโนโลยี นวัตกรรมต่างๆ เพื่อการสืบค้นหาองค์ความรู้ใหม่ๆ แก่ครูและนักเรียน การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา และการศึกษาดูงานนอกสถานที่

Supralee Chintaworn (2007) : "The Needs of Development in Child Centered Learning Management of Satreesamutprakan School's Teacher under The Office of Samutprakarn Educational Service Area Zone1. Master of Education. Bangkok : Graduate School of Bansomdejchaopraya Rajabhat University. Advisors : Dr.Niwat Noymanee, Assoc.Prof. Dr.Pornpipat Permporn

The objective of this research was to study the needs of development in child centered learning management of Satreesamutprakan School's Teacher. The research were divided into 4 groups: (1) Curriculum and Components of Curriculum, (2) Learning Activities,(3) Educational Supervision and teaching Personnel Development,(4) Measurement and Evaluation.Participants in the research were 132 teachers at Satreesamutprakan School.The data collection was done by the mean scores of questionnaire asking the needs of development in child centered learning management comprising of 45 questions with 5-likert scale.The statistical tools used in the data analysis process were descriptive include percentage,mean and standard deviation values.

The research found that Satreesamutprakan School's Teachers had needs of development in the capacity of education management in all 4 groups ranging from the highest to the lowest average value as follows : (1) Learning Activities, (2) Curriculum and Components of Curriculum,(3) Educational Supervision and Teaching Personnel Development, and (4) Measurement and Evaluation, respectively.For each group, the most important and needed component were listed as follows :1) On Curriculum and Components of Curriculum; the procurement of modern lesson plans which were in compliance with the curriculum.2) On Learning Activities;libraries procured with text books and up to date academic documents to service students.3) On Educational Supervision and Teaching Personnel Development; field study on successful schools premise was needed to be benchmarked at least once a year.4) On Measurement and Evaluation; related knowledge and techniques.In conclusion,development in learning management should focus on the procurement of information sources of technology and innovations in order to provide facility for the search and seeking of new and modernized knowledge that were useful to teachers and students , inviling experts for involvement in training, meeting and seminar, as well as field survey and study.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ (แผน ข) เรื่อง ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความอนุเคราะห์อย่างดีจาก ดร.นิวัตต์ น้อยมณี ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์(แผน ข) รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มพล ซึ่งเป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์(แผน ข) ที่ให้ความกรุณาเมตตา สละเวลาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการดำเนินการวิจัยจนเป็นผลสำเร็จ

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธิ เศรษฐขจร ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา ดร.เนงลักษณ์ เรือนทอง ประธานกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์(แผน ข) รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์ คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์(แผน ข) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ประสบการณ์ที่เป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณนางสาวระเบียบ ก่อเกียรติคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ นายธานี จันทร์อาจ รองผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ นายสกุล กังวาลไกล ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการสร้างเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์ ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้ปฏิบัติการสอนทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ นายเสถียร ปิติเปรมปราโมทย์ ที่ช่วยแปลงานวิจัยต่างประเทศ และ นายเกียรติคุณ จินตวร ที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือทุกด้านด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงพระคุณอันสูงสุดของคุณพ่อ คุณแม่ ผู้เป็นแรงบันดาลใจให้การอบรมสั่งสอน ปลูกฝังความใฝ่รู้ในการศึกษา พร้อมทั้งให้กำลังใจ รอคอยขอบพระคุณ อาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนถ่ายทอดความรู้ ช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยประสบผลสำเร็จ

สุปราณี จินตวร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
ประกาศศัญญาการ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนภูมิ.....	ฃ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการทำวิจัย.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	7
โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	47
ประชากร.....	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	47
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	60
สรุปผลการวิจัย.....	61
อภิปรายผลการวิจัย.....	62
ข้อเสนอแนะ.....	68
บรรณานุกรม.....	70
ภาคผนวก.....	75
ภาคผนวก ก.....	76
ภาคผนวก ข.....	83
ภาคผนวก ค.....	85
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	90

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	แสดงจำนวน วัลยละตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	51
2	ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ โดยรวมและรายด้าน.....	53
3	ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร.....	54
4	ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	56
5	ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน.....	57
6	ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้.....	58

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้กำหนดทิศทาง การพัฒนาประเทศโดย "ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา" และอัญเชิญ "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" มาเป็นแนวทางปฏิบัติ กำหนดแนวทางในการพัฒนาคนใน 3 มิติ คือการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำ ความรู้ โดยมุ่งให้เกิดการเสริมสร้างความรู้ตามความเหมาะสมของคนทุกกลุ่มทุกวัย เพื่อให้สามารถ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ก้าวสู่ฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง กำหนดให้สถาบันการศึกษา พัฒนา กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ค้นหาศักยภาพเด็กและพัฒนาให้สอดคล้องกับ ความสามารถและความถนัด ส่งความเป็นเลิศ เชื่อมโยงการเรียนรู้ในระบบและนอกระบบการศึกษา ควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ, 2549 : 51-67)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายการศึกษาฉบับแรกของประเทศไทยในหมวด 4 กำหนดแนวทาง การจัดการศึกษาที่เน้นว่า "การจัดการศึกษาต้องยึดหลักการที่ว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด" ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญครูผู้สอนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักการ รูปแบบ เทคนิค วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียน การสอนให้เป็นไปตามตัวบ่งชี้การสอนของครู คือเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการจัด สภาพแวดล้อมที่ปลูกเร้าใจเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลให้ ผู้เรียนกล้าแสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์ฝึกคิดฝึกทำและปรับปรุงตนเอง ส่งเสริม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม ใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ฝึกฝนมารยาทและระเบียบวินัยที่ดี สังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ, 2542 : 2)

การพัฒนาครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังกล่าวข้างต้น จำเป็นต้องใช้ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพทั้งนี้เป็นที่ยอมรับกันว่าการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือวิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการจัดการเรียน

การสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดกระบวนการเรียนโดยจัดเนื้อหาสาระและ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน ให้คำนึงถึงแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ปัญหา โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ (กรมสามัญศึกษา, 2542 : 6 -18)

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องเตรียมศึกษาสาระเนื้อหาวิชาใน หลักสูตรและจุดประสงค์ของการเรียนรู้ให้เข้าใจว่าหลักสูตรต้องการอะไร มีจุดประสงค์ของ การเรียนรู้หรือไม่ และทำไมจึงต้องการอย่างนั้น เพื่อการวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงกัน และหากเป็นไปได้ควรเชื่อมโยงและบูรณาการสาระการเรียนรู้แต่ละวิชา ที่สัมพันธ์กันเข้าด้วยกัน เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตจริง และให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริงให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าความรู้ด้วยตนเองตามความถนัดและ ความสนใจรายบุคคล เนื่องจากครูไม่ได้ออกข้อสอบอย่างเดียวน ครูจึงต้องเตรียมแหล่งข้อมูลทั้งที่เป็น สื่อการเรียน ใบความรู้ ใบงาน และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ หรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่มี ข้อมูลความรู้ ที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาค้นคว้าตามความต้องการ(สงบ ลักษณะ, 2544 : 3)

ในปัจจุบันสาเหตุที่ครูไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอนจากการที่ครูเป็น สำคัญมาเป็นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นมีจำนวนมาก แต่สาเหตุที่สำคัญยิ่งสาเหตุหนึ่งก็คือครูขาดความรู้ ความเข้าใจและแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินการ ผู้เรียนไม่กล้าคิดและแสดงออก การใช้แหล่ง การเรียนรู้ยังไม่หลากหลายส่วนมากจะใช้เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้นไม่มีการวัดและการประเมินผล การพัฒนาการของผู้เรียน(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544 : 2)

ปัญหาที่พบจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการสัมภาษณ์ครูโรงเรียน สตรีสมุทรปราการ ถึงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4 ด้านคือ ด้านหลักสูตรและ องค์ประกอบของหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากร การสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่าครูส่วนใหญ่ยังสอนแบบเดิมๆ สอนแบบ บอกความรู้ให้กับนักเรียน สอนโดยการบรรยายและให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลักษณะการจัดการเรียนการสอน ของครูไม่เป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด การสอนของครูยังขาด เทคนิคการสอน และการประเมินผลยังไม่หลากหลาย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังไม่ เป็นไปตามที่คาดหวัง(รายงานการประเมินภายใน, 2543 :16)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของครู อันนำไปสู่

การพัฒนาที่ตรงจุดและเป็นไปตามความต้องการของครูตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเป็นการช่วยเหลือและส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามนโยบายปฏิรูปการเรียนรู้ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู 4 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนสตรีสมุทรปราการจำนวน 132 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ(Independent Variable) ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาสูงสุดที่ได้รับ ประสบการณ์ในการสอน ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ตัวแปรตาม(Dependent Variable) ได้แก่ ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การวิจัยเรื่องความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ประโยชน์ของการวิจัยมีดังนี้

1. ผลการวิจัยเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ใช้ในการวางแผนพัฒนาครูอย่างเป็นระบบและตรงตามความต้องการของครูอย่างแท้จริง
2. การที่ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการจะเป็นผลทำให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ มีทัศนคติที่ดี ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปฏิรูปการศึกษา
3. เป็นรูปแบบสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือสนใจนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ครูผู้สอน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความต้องการรับการพัฒนาในด้านความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และสมรรถภาพในการปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพสูง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน

ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร หมายถึง ความต้องการทางด้านการศึกษาทำความเข้าใจในหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน การจัดทำมีเอกสารประกอบการใช้หลักสูตร เช่น คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบ แผนการจัดการเรียนรู้ ตำราเรียน รวมทั้งการประเมินผล และการติดตามผลการใช้หลักสูตร

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ความต้องการในด้านความรู้และทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ เทคนิค วิธีสอนของครู การจัดทำมีและใช้อุปกรณ์การสอน การจัดห้องสมุด การจัดกิจกรรมแนะแนว และการสอนซ่อมเสริม

ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน หมายถึง ความต้องการในการรับคำแนะนำเรื่องการปรับปรุงการเรียนการสอน การให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหา การสอนการส่งเสริมให้มีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง ความต้องการในด้านความรู้และทักษะในการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล และติดตามผลการเรียนการสอน เช่น การจัดทำเครื่องมือวัดผล การกำหนดเกณฑ์การประเมิน การกำหนดแนวปฏิบัติในการวัดผล การนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ไปปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการดำเนินงานต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบของการประเมินผล

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ลักษณะคือ การเรียนรู้ที่มีความสุข การเรียนรู้แบบองค์รวม การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น และการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู หมายถึง กระบวนการในการพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะความชำนาญ ประสบการณ์เพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีหลายวิธีวิธีใดจะเหมาะสมขึ้นอยู่กับบทบาทภารกิจและวัตถุประสงค์โรงเรียนเป็นหลัก ได้แก่ ด้านการพัฒนาตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการฝึกอบรม

การศึกษาด้วยตนเอง หมายถึง การศึกษาจากคู่มือการปฏิบัติงาน การศึกษาค้นคว้าประกอบการปฏิบัติงาน การมอบหมายให้ไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษาดูงานหรือการศึกษาต่อนอกเวลา

การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การที่หน่วยงาน / โรงเรียน จัดให้มีการพัฒนาบุคลากรในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ในลักษณะของการพัฒนาทั้งทีมงาน ร่วมกันเป็นทีมเป็นสำคัญ

การฝึกอบรม หมายถึง การส่งบุคลากรไปศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงานซึ่งเป็นการส่งครูไปพัฒนาภายนอกหน่วยงาน / โรงเรียน แต่จะมีประโยชน์หรือไม่ขึ้นอยู่กับพิจารณาส่งบุคลากรไปเฉพาะหลักสูตรที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน / โรงเรียนจริง ๆ

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคล หรือผู้ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการหรือการจัดการทางด้านการเรียนการสอน การบริหารบุคลากร เพื่อให้องค์กรบรรลุตามวัตถุประสงค์วิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่ตั้งไว้

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ใช้กรอบแนวคิดของ นางอมรรัตน์ กลิ่นชะเอม ซึ่งได้มีการวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูโรงเรียนอานวยศิลป์ธนบุรี เขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยวิเคราะห้ทฤษฎี และสังเคราะห์ ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ และได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู จึงได้นำเสนอไว้ตามลำดับในบทต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การพัฒนาระบบการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กำหนดเป็นยุทธศาสตร์หลักในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านจิตใจ ร่างกาย สติปัญญา และสังคม ให้เป็นคนเก่ง คนดี และเรียนรู้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ นักการศึกษาหลายคน ได้กล่าวถึงความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ดังนี้

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง(กรมวิชาการ, 2539 : 1)

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เน้นให้นักเรียนคิดค้น สร้างและสรุปข้อความด้วยตนเอง นำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ได้(กรมสามัญศึกษา, 2540 : 36)

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือวิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองเต็มที่ (วัฒนาพร กระจับทุกซ์, 2542 : 4)

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดการเรียนการสอนโดยปกติเน้น ถ้าไม่นับสื่ออุปกรณ์ และเทคนิควิธีต่างๆแล้ว บุคคลนั้นก็นับได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด บุคคลดังกล่าวนี้สามารถแบ่งออกได้เป็นสองฝ่ายด้วยกัน คือ ผู้สอนและผู้เรียน โดยปกติผู้สอนและผู้เรียนจะมีปฏิสัมพันธ์หรือมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกัน เว้นเสียแต่ในบางโอกาสที่ผู้สอนอาจจะต้องมีบทบาทมากกว่า และในทำนองเดียวกัน บางครั้งผู้เรียนก็จำเป็นที่จะต้องมีความบทบาทมากกว่า เช่นกัน เมื่อใดที่ผู้สอนมีความบทบาทมากกว่าเราเรียกการเรียนการสอนลักษณะนี้ว่าการเรียนการสอนที่เน้นผู้สอนหรือครูเป็นศูนย์กลาง และเมื่อใดที่ผู้เรียนต้องมีความบทบาทมากกว่า เราเรียกการเรียนการสอนลักษณะนี้ว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนหรือนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (อรรถัย มูลคำ และคณะ, 2542 : 17)

การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด หมายถึงการที่ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ทำการศึกษาค้นคว้าลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จากแหล่งข้อมูลต่างๆ จนเกิดการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ ทักษะ เจตคติด้านต่างๆได้ตามศักยภาพของตนเองอย่างเป็นกระบวนการ โดยมีผลงานปรากฏเป็นหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้ตามความเป็นจริง (อภุณี สติภาศีกุล, 2542 : 2)

การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด คือ ผู้เรียนเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษาทุกฝ่าย ทั้งบิดา มารดา ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ผู้บริหารทั้งภาครัฐและเอกชนต้องร่วมกันจัด การเรียนรู้แก่ผู้เรียนให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่สมบูรณ์และสมดุล ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีความรู้ ความสามารถ เจตคติ และค่านิยมที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (อารุง จันทวานิช, 2543 : 4)

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงได้คิดเอง ปฏิบัติเองและมีความปฏิสัมพันธ์กับบุคคล หรือแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย จนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้ โดยครูเป็นผู้วางแผนร่วมกับผู้เรียน จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ กระตุ้น ทำหาย ให้กำลังใจ และช่วยแก้ปัญหาหรือชี้แนะทางการแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล (ประวิทย์ บึงสว่าง, 2543 : 79)

เมื่อประมวลแนวคิดจากการศึกษาที่นำเสนอดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด ทั้งร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม การฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานที่สำคัญ การสรุปความรู้ด้วยตนเองและการได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน

สถานการณ์ต่างๆเป็นการเรียนการสอนที่ครูและผู้เรียนมีบทบาทร่วมกัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผนรับผิดชอบในการเรียน ทำกิจกรรมและลงมือปฏิบัติเองค้นพบคำตอบความรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพ และวิธีการของแต่ละบุคคลโดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปรับปรุงตนเอง สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้และพัฒนาตนเอง

หลักการ และแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

หลักการพื้นฐานของแนวคิดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้(หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2543 : 26)

1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียนตั้งแต่เริ่มต้นเรียนรู้ จนถึง การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ ครูจะต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยคำนึงถึงเนื้อหา และวิธีการ (เทคนิคการสอน)

3. การเรียนรู้จะประสบความสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะต้องมีความสนุกสนานจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้ค้นพบ คำถาม คำตอบใหม่ๆพบประเด็นที่ท้าทายความสามารถ รวมทั้งบรรลุผลสำเร็จของงานที่เริ่มด้วยตัวเอง

5. เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้มองเห็นความสามารถของตนเองในหลายๆด้าน

6. เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้หลายๆด้านพร้อมกันทั้งด้านความรู้ความคิด ด้านการปฏิบัติและด้านอารมณ์ความรู้สึก

7. ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นผู้ให้บริการ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้พัฒนาต่อเนื่องมาเป็นลำดับซึ่งแนวคิดต่างๆ ตอบสนองต่อกระแสความต้องการในการพัฒนาคนอันเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของสังคมให้มีคุณลักษณะที่สามารถอยู่ในสภาพการณ์ของสังคมโลกได้อย่างมีความสุข แนวคิดทฤษฎีของนักจิตวิทยาการศึกษาหลายคนมีความเชื่อว่า ในการจัดการศึกษาต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถและความสนใจ โดยเน้นการปฏิบัติ เน้นกระบวนการ ต้องเรียนรู้ตนเองและสังคมด้วยตัวของผู้เรียนเองและผู้เรียนมีอิสระตามสมควร

แนวคิดที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามแนวพุทธศาสนา การเรียนรู้ตามนัยแห่งพุทธธรรมเป็นการจัดกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับลูกศิษย์ การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมที่เกิดจากธาตุรู้ร่วมกับการอบรมกาย วาจา ใจ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหาด้วย

การรู้จักคิดอย่างถูกต้องกระบวนการเรียนรู้ที่แท้จริงเกิดผลอย่างบูรณาการแก่ผู้เรียน คือ สร้างความรู้ ความคิด ความดี วิธีการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด คือ ความรัก ความเข้าใจ (สุมน อมรวิวัฒน์, 2541 : 13)

แนวคิดตามทฤษฎีการสรวค์สร้างความรู้(Constructionism) แนวคิดนี้เชื่อว่าการเรียนรู้ เป็นกระบวนการหนึ่งที่เกิดขึ้นภายในบุคคล บุคคลเป็นผู้สร้าง(Construct) ความรู้จากความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งที่พบกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิมเกิดจากโครงสร้างทางปัญญา ผู้สอนไม่สามารถ ปรับเปลี่ยนปัญญาของผู้เรียน ได้แก่สามารถช่วยผู้เรียนปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาได้ หรือเกิดภาวะไม่สมดุลทางปัญญาขึ้น ซึ่งเป็นสภาวะที่ประสบการณ์ใหม่ไม่สอดคล้องกับ ประสบการณ์เดิม ผู้เรียนต้องพยายามปรับข้อมูลให้กับประสบการณ์เดิมแล้วสร้างความรู้ใหม่ (วัฒนาพร ระวังทุกข์, 2542 : 6)

ชัยพจน์ รักราม (2542 : 10) ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนในปัจจุบันว่า ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องได้รับความรู้จากครูในห้องเรียนเท่านั้น แหล่งการเรียนรู้มีอยู่รอบตัว พ่อ แม่ ชุมชน เพื่อน สถาบันทางศาสนา การเรียนรู้ด้วยตนเองจากการอ่านหนังสือพิมพ์ คู่มือทัศน และ การใช้ระบบอินเทอร์เน็ตจากคอมพิวเตอร์ ผู้เรียนจะหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างสนุกและ มีความสุข ไม่ต้องจำมาก ให้ผู้เรียนรู้ในสิ่งที่จำเป็นและปฏิบัติจริงจนจำได้เอง

แนวความคิดของศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ, 2543 : 18) ได้ให้แนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่าเป็นการเรียนรู้ จากสถานการณ์จริง โดยเอาแต่ละคนมาเป็นตัวตั้ง ครูจัดนักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ กิจกรรมและการทำงาน อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน การเรียนการสอน ครูจะเปลี่ยน บทบาทจากการให้นักเรียนท่องเนื้อหาวิชามาถ่ายทอดให้นักเรียนฟัง เป็นผู้ให้ความรักความสนใจใน ชีวิตของนักเรียนแต่ละคน จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียนร่วม เรียนแบบมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนในสถานการณ์จริง ส่งเสริมให้นักเรียนได้นำศักยภาพมาใช้

จากแนวความคิดของนักการศึกษาและผู้บริหารการศึกษาดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า แนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดกระบวนการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างครูกับลูกศิษย์ ร่วมเรียนแบบมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนในสถานการณ์จริง จัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียน การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและกิจกรรม การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหาด้วยกรรู้จักคิดอย่างถูกต้อง กระบวนการเรียนรู้ที่แท้จริง เกิดผลอย่างบูรณาการแก่ผู้เรียน ผู้สอนไม่สามารถปรับเปลี่ยนปัญญาของผู้เรียนได้แต่สามารถช่วย ผู้เรียนปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาได้ ผู้เรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติจริงจนจำได้เอง ส่งเสริมให้ ผู้เรียนได้นำศักยภาพมาใช้ได้ด้วยตนเองอย่างสนุกและมีความสุข

หลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่าง
ได้ผล การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ควรยึดหลักการดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา,
2543 : 27)

1. กระบวนการเรียนรู้ควรเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา ดังนั้นผู้เรียนจึงควรรับผิดชอบต่อ
การเรียนรู้ของตนเอง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

2. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากแหล่งต่างๆกัน ประสบการณ์ความรู้สึกริเริ่มคิดของแต่ละบุคคล
ถือว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ

3. การเรียนรู้ที่ดีเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเอง ซึ่งจะ
ช่วยให้ผู้เรียนจดจำและสามารถใช้การรู้นั้นให้เป็นประโยชน์ได้

4. ผู้เรียนได้เรียนรู้และมีทักษะกระบวนการจนสามารถใช้เครื่องมือในการแสวงหาความรู้
และคำตอบต่างๆที่ต้องการ

5. การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน คือ การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในทีี่วัดประจำวัน
สมาน อัครภูมิ และคณะ(2539 : 28)ได้เสนอหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน
เป็นศูนย์กลางไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้ควรมีความหมายกับผู้เรียนและสิ่งนั้นต้องมีความสำคัญเกี่ยวข้องกับตนเอง
หรือการดำรงชีวิตทางใดทางหนึ่ง ดังนั้นกิจกรรมทางการศึกษาต้องส่งเสริมผู้เรียนค้นพบและเข้าใจ
ตนเอง

2. การเรียนรู้เป็นทรัพย์สินทางปัญญาเฉพาะบุคคล และสามารถนำสิ่งที่เขาได้เรียนรู้ให้เป็น
ประโยชน์ได้ การที่ผู้เรียนจะได้ครอบครองทรัพย์สินทางปัญญาเขาต้องฝึกด้วยตนเอง ดังนั้น
การเรียนรู้ด้วยการกระทำจึงเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาตามแนวคิดนี้

3. การเรียนรู้ที่ดีต้องสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวาง การจัดการศึกษาโดยทั่วไป
เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ สิ่งปรากฏอยู่ในปัจจุบันและเตรียมตัวเพื่ออนาคต ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ยัง
ไม่เกิดขึ้น ดังนั้นสิ่งที่ผู้เรียนควรเรียนรู้ น่าจะเป็นสิ่งที่สามารถใช้ได้ ในสถานการณ์ต่างๆอย่าง
กว้างขวางและสามารถประยุกต์ได้ สถานการณ์ใหม่ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้จึงเป็นการเตรียมตัว
ผู้เรียนเพื่อการดำรงชีวิต

4. การเรียนรู้ควรตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้น ประสบการณ์เดิม
จุดอ่อน จุดแข็งของผู้เรียนแต่ละคนจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการเรียนรู้ของผู้เรียน แต่ไม่ได้
หมายความว่าโรงเรียนจะต้องจัดหลักสูตรให้กับผู้เรียนเป็นรายบุคคล แต่โรงเรียนควรให้
ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเป็นฐาน ในการพัฒนาผู้เรียนให้เขาได้พัฒนาสูงสุดตามศักยภาพ
ของเขาเพื่อให้เขามีแบบฉบับและลีลาเฉพาะเป็นของตนเองต่อไป

5. ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงมุมมองต่อผู้เรียนจากการเป็นผู้รับ และครูเป็นผู้ให้ความรู้มาเป็นผู้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนมีความเป็นตัวของตัวเองในฐานะบุคคล และมีเอกลักษณ์ในการเรียนรู้ ทุกคนมีเสรีภาพ มีสิทธิแต่ขณะเดียวกันก็มีหน้าที่อยู่ร่วมกันตามกติกาของสังคมการเรียนการสอนของครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ในฐานะผู้ให้คำปรึกษาแนะนำตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูมีความสามารถในการมองภาพรวมการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีเป้าหมาย

6. การจัดการเรียนการสอนควรเป็นแบบบูรณาการ และการพัฒนาในตัวผู้เรียนอย่างสมบูรณ์ ในชีวิตของคนเราไม่ได้จำกัด หรือเกี่ยวข้องกับวิชาใดวิชาหนึ่ง การแก้ไขปัญหาต่างๆในชีวิตจะต้องใช้ความรู้ และทักษะจากหลายๆสาขา การเรียนแบบบูรณาการจะช่วยให้ ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ต่างๆ และความหมายของสิ่งที่เรียนรู้ โดยการจัดสภาพแวดล้อมและบริบทการเรียนรู้ควรเป็นไปเพื่อการจูงใจ การสร้างวินัยตนเอง และการพัฒนาทัศนคติของผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

7. ผลสำเร็จในการจัดการศึกษาได้จากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ สถาบันการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ คือ สถานศึกษาที่สามารถจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการบูรณาการความรู้และทักษะใหม่ๆให้เป็นส่วนหนึ่งในตัวเขา โดยให้เขาเป็นคนเก่ง คนดี และมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพสุจริต ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากหลักการเรียนรู้ที่ได้กล่าวมา ทำให้ได้สาระโดยสรุป คือ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนต้องมีความเชื่อว่าผู้เรียนแต่ละคนมีศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเองซึ่งจะแตกต่างกันไปแต่ละบุคคล ดังนั้นจึงมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละคน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนควรมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ดังนั้นจึงต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นควรสอดคล้องกับชีวิตจริงและมีการใช้วิธีการและกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญในการใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และคำตอบต่างๆ การเรียนรู้ที่ดีและมีความหมายนั้นต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างความเข้าใจด้วยตนเองและสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนของการวัดผลประเมินผลควรใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริงด้วย

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมี 3 รูปแบบ แต่ละระดับจะมีรูปแบบและบทบาทของครูและผู้เรียนมากน้อยแตกต่างกันดังนี้(สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 6, 2541 : 36)

1. ชั้นเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รูปแบบนี้ครูยังมีบทบาทอยู่โดยเป็นผู้เตรียมเนื้อหาวัสดุอุปกรณ์ทั้งหมด นักเรียนเป็นผู้ดำเนินการกิจกรรมการเรียน โดยครูเป็นผู้ดูแลกำกับ กิจกรรมในลักษณะนี้ส่วนมากเป็นกิจกรรมกลุ่ม หรือจับกลุ่ม

2. การสอนแบบเรียนขั้นพื้นฐาน รูปแบบนี้จะลดบทบาทครูลง โดยทำหน้าที่เป็นผู้กระตุ้นหรือมอบหมายให้ผู้เรียนค้นคว้าเนื้อหาข้อมูลของเรื่องที่จะเรียนหรือจัดทำสื่อการเรียนขึ้น โดยใช้ความรู้ประสบการณ์ และความชำนาญพิเศษของผู้เรียน

3. ผู้เรียนอย่างอิสระหรือการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นแบบที่ผู้เรียนเป็นอิสระจากชั้นเรียน ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาจากสื่อที่จัดไว้ในห้อง หรือศูนย์กลางการเรียนด้วยตนเองแล้วเลือกทำงานหรือฝึกปฏิบัติตามต้องการ ความสนใจและศักยภาพของตนเอง

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ(ทัศนา แซมณี, 2542 : 9) มีดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่ช่วยผู้เรียนมีโอกาสสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ และเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง
2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคล และแหล่งความรู้ที่หลากหลาย แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ซึ่งกันและกัน
3. ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมในลักษณะที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางร่างกาย
4. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่างๆ เพื่อเป็นทักษะในการดำรงชีวิต เช่น กระบวนการคิด การแก้ปัญหา และกระบวนการกลุ่ม
5. ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เพื่อการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ อันเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน

จากแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดร.ทัศนา แซมณี(2542 : 5) ได้เสนอรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่น่าสนใจและง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ คือแบบซีปป่า โมเดล(CIPPA model) ซึ่งอักษรแต่ละตัวมีความหมาย ดังนี้

C มาจากคำว่า Contract หมายถึง การสร้างความรู้ตามแบบแนวคิดของ Constructivism นั่นคือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างความรู้

I มาจากคำว่า Interaction หมายถึง การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว กิจกรรมที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสังคมบุคคล แผลงเรียนรู้ที่หลากหลาย

P มาจากคำว่า Physical participation หมายถึง การให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวร่างกาย

P มาจากคำว่า Process Learning หมายถึง การเรียนรู้กระบวนการต่างๆ กิจกรรมที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่างๆ เช่น กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา

A มาจาก Application หมายถึง การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ

CIPPA MODEL นอกจากจะเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแล้วยังสามารถนำไปใช้เป็นตัวชี้วัดหรือเป็นเครื่องตรวจสอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้จากกิจกรรมนั้นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือไม่ โดยนำเอากิจกรรมในแผนการสอนมาตรวจสอบตามหลัก CIPPA

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยคิดสร้างสรรค์จากตนเอง รู้จักคิด วิเคราะห์ และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วิธีส่งเสริมและให้ความสำคัญกับผู้เรียนมีหลายวิธี ซึ่งครูสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและจุดประสงค์การเรียนรู้สามารถจำแนกตามแนวคิดและวิธีการเรียนรู้(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 40) ได้เสนอดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ทางอ้อม มีแนวคิดพื้นฐานว่า "ยิ่งผู้เรียนมีวุฒิภาวะสูงขึ้นยิ่งต้องมีความรับผิดชอบที่จะต้องค้นพบข้อความรู้และสรุปข้อความรู้จากประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น" ตัวอย่างเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้แบบอ้อม ได้แก่ การเรียนรู้แบบสืบค้น แบบค้นพบ แบบแก้ปัญหา แบบสร้างแผนผังความคิด แบบใช้กรณีศึกษา แบบตั้งคำถาม และแบบใช้การตัดสินใจ

2. เทคนิคการเรียนรู้เป็นรายบุคคล เป็นแนวทางหนึ่งของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแต่ละคนปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเอง และฝึกทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เทคนิคนี้เริ่มต้นจากครูหรือผู้เรียนเป็นผู้กำหนด โดยผู้เรียนต้องศึกษา วิเคราะห์ สรุปอ้างอิงและสรุปข้อความรู้บนพื้นฐานของการวิเคราะห์และประเมินผลกระบวนการ ตัวอย่างเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคลได้แก่ การเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำรายงาน การมอบหมายงานเป็นรายบุคคล การทำโครงการ การทำนิทรรศการ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ชุดการสอน เป็นต้น

3. เทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรนำมาใช้ในฐานะเครื่องช่วยสอน ช่วยเสนอเนื้อหาที่ซับซ้อนช่วยจัดการเรียนรู้กลุ่มขนาดใหญ่ ช่วยลดปัญหาขาดแคลนครู และช่วยฝึกปฏิบัติเพื่อความชำนาญ ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี เช่น การใช้สิ่งพิมพ์ ตำราเรียนและแบบฝึกหัด การใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ ชุดการสอนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน บทเรียนสำเร็จรูป การเรียนทางไกลผ่านดาวเทียม วิทยุศึกษา เป็นต้น

4. เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบเน้นการปฏิสัมพันธ์ เป็นการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิภริยา และตอบสนองการเรียนรู้ ประสบการณ์ ความคิดเห็นของครูและเพื่อนๆ ผู้เรียนจะได้ฝึกกระบวนการคิด การโต้แย้งอย่างมีเหตุผล การพัฒนาทักษะทางสังคม ตัวอย่างเทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นปฏิสัมพันธ์ ได้แก่ การโต้วาที การระดมพลังสมอง การอภิปราย การเรียนแบบร่วมมือ การประชุมแบบต่างๆ เป็นต้น

5. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการรับความรู้จากประสบการณ์และการสะท้อนความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งต่างๆผู้เรียนจะได้รับ การตรวจสอบการเรียนรู้ของตน ได้รับประสบการณ์ด้านอารมณ์ ปรึบความรู้สึก เจตคติ และค่านิยมของตน ตัวอย่างเทคนิควิธีการเรียนรู้ี้ ได้แก่ กรณีตัวอย่าง เกม สถานการณ์จำลอง บทละคร บทบาทสมมุติ เป็นต้น

6. เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยแต่ละกลุ่มมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่ม โดยสมาชิกแต่ละกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน นำผลการเรียนรู้แลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มใหญ่เป็นทรัพยากรการเรียนรู้ร่วมกัน ได้แก่ การร่วมกันคิด ปริศนาความคิด กลุ่มร่วมมือ กลุ่มสืบค้น เป็นต้น

7. เทคนิคการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นำเอาสาขาวิชาต่างๆ ที่สัมพันธ์กันมาผสมผสานกันเพื่อให้การจัดการเรียนรู้สร้างความรู้ของผู้เรียนมากกว่าการใช้เนื้อหาโดยครูตัวอย่างเทคนิคการเรียนรู้ี้ ได้แก่ การเรียนรู้แบบเล่าเรื่อง การเรียนรู้แบบแก้ปัญหา เป็นต้น

สรุปในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้นมีวิธีการที่หลากหลายวิธี แล้วแต่ครูผู้สอนที่เห็นว่าเหมาะสมกับผู้เรียนแล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วแต่สถานการณ์ ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว ขึ้นอยู่กับผู้นำไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

บทบาทของครูผู้สอนที่ส่งเสริมผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคลให้เจริญเติบโตเต็มศักยภาพ เพื่อให้ผู้เรียนตัดสินใจว่าจะเรียนรู้จะไร เมื่อไร และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างไร ผู้สอนต้องมองว่าผู้เรียนไม่ใช่ผู้คอยรับข้อมูลจากการสอนที่ผู้สอน

ออกแบบมา ผู้เรียนต้องค้นหาตนเองว่าต้องการเรียนรู้อะไร และสามารถสนองความต้องการเหล่านั้นได้ดีที่สุดอย่างไร กระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง(วิชัย วงษ์ใหญ่, 2542 : 15) ได้แก่

1. ผู้สอนมีความเชื่อว่าความรู้เป็นสิ่งเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นใหม่ตลอดเวลา ลักษณะการออกแบบการเรียนรู้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นพบเรียนรู้จากประสบการณ์ เรียนรู้จากสภาพจริงเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้อย่างเต็มที่ในสถานการณ์ดังกล่าว ผู้สอนมีความเชื่อตามปรัชญาการศึกษากลุ่มพิพัฒนนิยม(Progressivism) ซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการกระทำ(Active Learning) กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับมีอิสระและสามารถควบคุมทิศทางการจัดกิจกรรมได้มากที่สุด ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ การสืบเสาะค้นหา การแก้ปัญหาทางกลุ่มย่อย การเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนรู้เชิงประสบการณ์

2. การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้กระทำจะส่งผลคุณภาพและประสบการณ์ทางสมองของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางปัญญาในประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งสังเกตได้จากการเพิ่มขึ้นของความเข้าใจที่ลึกซึ้งในตัวผู้เรียน เป็นกระบวนการที่เน้นความพยายามทางสมอง ผู้สอนต้องคำนึงถึงสิทธิของผู้เรียน 2 ประการ คือ สิทธิของผู้เรียนที่เรียนรู้ และกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้หน้าที่การเรียนรู้วิธีการเรียนเป็นประการสำคัญ

3. จากเนื้อหาสู่กระบวนการเรียนรู้ที่มาจากผู้เรียน ซึ่งจะมีความหลากหลายองค์ความรู้ไม่มีขีดจำกัด ขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนโดยเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ไม่ใช่คุณภาพทางการจำแต่เป็นศักยภาพของความใส่ใจ และแรงผลักดันของแต่ละบุคคล อารมณ์พื้นฐานของผู้เรียนจะถูกพัฒนาไปสู่คุณธรรมและจริยธรรมต่อไป ลักษณะการทำงานของสมองพื้นฐานจะถูกถ่ายโอนเป็นการทำงานที่ซับซ้อนทางสมองต่อไป การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานได้สำเร็จภายใต้การแนะนำของผู้สอน ผู้เรียนจะทำการที่เพิ่มเติมของภาระงานในกิจกรรมการเรียนรู้ บทบาทผู้สอนคอยสังเกต สนับสนุน สร้างบรรยากาศทางสังคมที่กำหนดขอบเขตการเรียนรู้ของผู้เรียนกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมภายในสมาชิกของผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนได้รับความหมายและประโยชน์ซึ่งเป็นพื้นฐานการพัฒนาความสามารถทางการคิด

สรุปผู้ได้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่สนใจและมีความเข้าใจชัดเจนรวมถึงความรับผิดชอบของการที่จะคิดประดิษฐ์คิดค้นหาคำตอบเองสิ่งที่สนใจของการเรียนรู้สำหรับผู้สอนคือ ผู้เรียนคิดอย่างไรในบทบาทของครูผู้สอนที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของตนเองจากผู้สอนเป็นผู้จัดประสบการณ์

บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ครูผู้สอน ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะ

เรื่องของความสำคัญ ความจำเป็น ทั้งนี้เพราะจะช่วยในการปรับเปลี่ยน แนวคิดในการจัดการเรียน การสอน เมื่อแนวคิดเปลี่ยน การกระทำย่อมเปลี่ยนไปตามด้วย การกระทำหรือบทบาทของ ครูผู้สอนมีประเด็นสำคัญดังนี้ (ทิตินา แซมณี, 2542 : 24)

บทบาทในฐานะผู้จัดการและผู้อำนวยการผู้อำนวยความสะดวก ซึ่งกำหนดเป้าหมายในการจัดการว่า ให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของตนเอง ดังนั้นครูจะต้องมีข้อมูลของผู้เรียนแต่ละคน รอบด้านเพื่อนำมาวิเคราะห์ และจัดการอย่างเหมาะสมเป็นงานหลักที่สำคัญ ทั้งนี้เพื่อ

1. วางแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย

1.1 การวางแผนอำนวยความสะดวก เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน ซึ่งจำเป็นต้อง มีข้อมูลผู้เรียนรอบด้าน เพื่อนำมาวิเคราะห์และจัดการได้อย่างเหมาะสม เช่นจัดการด้านแหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรมสนับสนุนการให้การส่งเสริม เป็นต้น หรือการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ชุมชน บุคคลอื่น เพื่อเชื่อมต่อการจัดการเรียนรู้

1.2 การวางแผนการเรียนรู้ รวมถึงการบริหารชั้นเรียนให้สอดคล้องกับรูปแบบ หรือ วิธีการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง

1.3 การวางแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง มีขั้นตอนสำคัญ คือกำหนดจุดประสงค์ ประเมินพฤติกรรมหรือความสามารถของผู้เรียน กำหนดวิธีการสอน และประเมินผล

2. กำหนดบทบาทของตนเอง โดยเฉพาะการเป็นตัวกลางที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ เช่น การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้เรียน การเป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อกูล ต่อการเรียนรู้ และการประพฤติปฏิบัติของผู้เรียน การสร้างระบบและการสื่อสารกับผู้เรียนให้ชัดเจน การสร้างระบบควบคุม กำกับ ดูแล ด้วยความเป็นธรรมและเป็นประชาธิปไตย

บทบาทในฐานะผู้จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนให้เต็มศักยภาพ ครูมีบทบาทที่ สำคัญมีดังนี้

1. การเตรียมการสอน ครูควรเตรียมการสอนดังนี้

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน เพื่อจัดกลุ่มผู้เรียนตามความรู้ความสามารถและเพื่อ กำหนดเรื่องหรือเนื้อหาสาระในการเรียนรู้

1.2 วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเชื่อมโยงกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเฉพาะการกำหนดเรื่อง หรือเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ ตลอดจนวัตถุประสงค์สำคัญ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนสู่ ความเป็นสากล

1.3 เตรียมแหล่งการเรียนรู้ เตรียมห้องเรียน

1.4 วางแผนการสอน ควรเขียนให้ครอบคลุมองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1.4.1 กำหนดเรื่อง

1.4.2 กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน

1.4.3 กำหนดเนื้อหา ครูควรมีรายละเอียดพอที่จะเติมเต็มผู้เรียนได้ตลอดจนมีความรู้ในเนื้อหาของศาสตร์นั้น ๆ

1.4.4 กำหนดกิจกรรม เน้นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติ ได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นำข้อมูลหรือความรู้นั้นมาสังเคราะห์เป็นความรู้หรือเป็นข้อสรุปของตนเอง ผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียนอาจมีความหลากหลายตามความสามารถ ถึงแม้จะเรียนรู้จากแผนการเรียนรู้เดียวกัน

1.4.5 กำหนดวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์

1.4.6 กำหนดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือประเมิน

2. การสอน ครูควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

2.1 สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2.2 กระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรม

2.3 จัดกิจกรรมหรือดูแลให้กิจกรรมดำเนินไปตามแผน และต้องคอยสังเกต บันทึกพฤติกรรมที่ปรากฏของผู้เรียนแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่มเพื่อสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้มีความเหมาะสม

2.4 ให้การเสริมแรง หรือให้ข้อมูลย้อนกลับ ให้ข้อสังเกต

2.5 การประเมินผลการเรียน เป็นการเก็บรวบรวมผลงานและประเมินผลงานของผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้นมีลักษณะเป็นหลักการที่ครูสามารถนำมาขยายความเพิ่มเติมในเชิงปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางและใช้เป็นข้อสังเกตในการปฏิบัติงานและประเมินการปฏิบัติงานของตนเองที่ผ่านมา ว่าครูได้แสดงบทบาทการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากน้อยเพียงใด มีส่วนใดที่ยังไม่ได้ทำหรือต้องปรับปรุงแก้ไขบ้าง ได้ดังนี้

1. การเตรียมการจัดการเรียนรู้ ครูควรมีบทบาทดังต่อไปนี้

1.1 วิเคราะห์หลักสูตร

1.2 ปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือสอดคล้องกับท้องถิ่นหรือบูรณาการเนื้อหาสาระระหว่างกลุ่มประสบการณ์ หรือรายวิชา

1.3 เตรียมแหล่งเรียนรู้ เอกสาร สื่อประกอบการเรียนรู้

1.4 มีข้อมูลผู้เรียนที่จะนำไปเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้

2. การจัดการเรียนรู้ควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

2.1 เลือกเรื่องที่จะเรียน

- 2.2 วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 2.3 เรียนโดยการแลกเปลี่ยนความรู้
- 2.4 เรียนด้วยกระบวนการกลุ่ม
- 2.5 เรียนจากห้องสมุด
- 2.6 เรียนจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งในและนอกโรงเรียน
- 2.7 เรียนโดยบูรณาการ สาระทักษะ และคุณธรรม
3. ผลการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน สิ่งที่คุณเรียนได้รับมีดังนี้
  - 3.1 มีผลงานการเรียนรู้ที่หลากหลาย แม้เรียนจากแผนการเรียนรู้เดียวกัน
  - 3.2 มีผลงานเชิงสร้างสรรค์
  - 3.3 มีผลงานที่ภาคภูมิใจ
  - 3.4 สรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง
  - 3.5 มีความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่ม
  - 3.6 ตัดสินใจลงความเห็น เลือกปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์
  - 3.7 มีความมั่นใจและกล้าแสดงออก
4. การประเมินผล ครูจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้
  - 4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์ ประเมินตามสภาพจริง
  - 4.2 วิธีการและเครื่องมือสอดคล้องกัน
  - 4.3 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน
  - 4.4 นำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

บทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนถือเป็นบุคคลสำคัญของการเรียนรู้ การสร้างทักษะและเสริมสร้างคุณลักษณะต่างๆ ที่พึงประสงค์ที่ตนเองกำหนดบทบาทของผู้เรียนจึงประกอบด้วย (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2543 : 32)

1. การเตรียมตนเอง ผู้เรียนต้องเตรียมตนเองให้พร้อมกับการฝึกฝนทักษะที่จำเป็น และเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีให้เกิดขึ้นต้องเป็นผู้ใฝ่เรียนกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ฝึกทักษะพื้นฐานที่เป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ เช่น ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน สามารถพัฒนาตนเองเป็น "บุคคลแห่งการเรียนรู้"
2. ด้านการดำเนินการ ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่
  - 2.1 การค้นหา และการสร้างข้อความรู้ด้วยตนเอง
  - 2.2 การมีประสบการณ์ที่สัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
  - 2.3 การได้ค้น คิด ทำ และแสดงออกในการแก้ปัญหา หรือสร้างสรรค์ผลงาน

- 2.4 การมีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนและเรียนรู้กับเพื่อน กับกลุ่ม
- 2.5 การเรียนรู้ที่มีกระบวนการ
- 2.6 การมีวินัยและมีความรับผิดชอบในการเรียนและการปฏิบัติงาน
- 2.7 การสะสมผลงาน

3. ตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือตรวจสอบว่า เมื่อใดก็ความที่เกิดการเรียนรู้ตามตัวบ่งชี้เหล่านี้ ย่อมหมายถึง ได้เกิดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540 : 3 - 4) ดังนี้

3.1 ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของผู้เรียน

- 3.1.1 มีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
- 3.1.2 ฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
- 3.1.3 นำกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม
- 3.1.4 ฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการ
- 3.1.5 ได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบแก้ปัญหาทั้งของตนเอง ผู้อื่น
- 3.1.6 ได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูลและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
- 3.1.7 เลือกทำกิจกรรมตามความรู้ความถนัด ความสนใจอย่างมีความสุข
- 3.1.8 ฝึกตนเองให้มีระเบียบวินัยและรับผิดชอบต่อการทำงาน
- 3.1.9 ฝึกประเมินปรับปรุงตนเอง ขอมรับผู้อื่น และไม่หาความข้ออยู่เสมอ

3.2 ตัวบ่งชี้การสอนของครู

- 3.2.1 เตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ
- 3.2.2 จัดสิ่งแวดล้อมที่ปลุกเร้าหัวใจ และเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
- 3.2.3 เอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง
- 3.2.4 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์
- 3.2.5 ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกทำและปรับปรุงตนเอง
- 3.2.6 ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม
- 3.2.7 ใช้สื่อการสอนเพื่อปลุกความคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้
- 3.2.8 ใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง
- 3.2.9 ฝึกฝนอบรมมารยาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมได้
- 3.2.10 สังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างเนือง

สรุปหัวใจสำคัญของความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องใช้พื้นฐานความรักความเมตตาที่ครูมีต่อผู้เรียนทุกคน บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ต้องเป็นไปตามชีวิตจริงของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายวิธี การเรียนรู้ด้วยตนเองคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถประเมินการเรียนรู้ของตนเองได้ ประการสำคัญที่สุด ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียนอย่างเนื่องเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูประบบและกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียน เรียนเพื่อรู้ ทำได้ และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เพื่อพัฒนาคุณภาพ และศักยภาพของชีวิต และสังคม สรุปได้ว่าให้ผู้เรียน เก่ง ดี และมีความสุข การปฏิรูประบบและกระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษา ผู้สอนต้องตระหนักว่าตัวเองเป็นหัวใจของการปฏิรูปเรื่องนี้และช่วยกันพัฒนาให้เกิดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ได้โดยในระยะแรกอาจทำได้เพียงเล็กน้อย และค่อยๆเพิ่มพูนขึ้น ผู้สอนจะต้องช่วยกันริเริ่ม และร่วมมือกันวางแผน เขียนแผน นำแผนไปใช้จริง ละท่อนผลการใช้แก้ไขปรับปรุงแผนใหม่ และใช้ซ้ำ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ ทั้งนี้ถ้าผู้สอนทำได้เช่นนี้ก็จะพัฒนาตนเองให้สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้

ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ทฤษฎีความต้องการของ มาสโลว์ (Maslow, 1954 : 80 - 92) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันที่มีชื่อเสียงมากในช่วง ค.ศ.1908 - ค.ศ.1970 ได้กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ไว้ว่า มนุษย์มีความต้องการ จำเป็นอยู่ 2 ชนิด มีลักษณะต่อเนื่องตามลำดับขั้น (Hierarchy of Needs) คือ เมื่อต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการในขั้นสูงๆ ก็ตามมา มาสโลว์ได้อธิบายว่า "เมื่อคนเรามีความต้องการเกิดขึ้นก็จะมีความต้องการในขั้นสูงขึ้นไป เมื่อคนเรามีความต้องการที่พักผ่อนเพียงพอแล้ว มีอาหารและมีความเพียงพอแล้ว คนเราก็จะพยายามค้นหาความต้องการตระหนักแท้ในตัวตนของตนเอง" ซึ่งลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ มีดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs)
2. ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Safety and Security Needs)
3. ความต้องการทางด้านสังคมและการเป็นเจ้าของ (Social - Belonging Needs)
4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องในสังคม (Esteem of Status Needs)
5. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จดังที่คาดหวังไว้ (Self - actualization or Self - realization Needs)

พรพนี ชูชัย เจนจิต (2538 : 471) ได้จัดกลุ่มความต้องการตามแนวของมาสโลว์เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 เป็นความต้องการขั้นต่ำ หรือความต้องการเนื่องจากการขาดหรือไม่มีซึ่งความต้องการตอบสนองจากปัจจัยภายนอกซึ่งได้แก่ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการทางด้านสังคมและการเป็นเจ้าของ และความต้องการที่จะได้รับการยกย่องในสังคม อีกกลุ่มหนึ่งเรียกว่า ความต้องการขั้นสูง หรือความต้องการพัฒนาเป็นความต้องการเนื่องมาจากมวลแสวงหา มิใช่เนื่องมาจากความขาดหรือความไม่มี ถ้าความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอมนุษย์จะพัฒนาขึ้นมาถึงความต้องการขั้นที่ 5 ซึ่งเป็นความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพ เป็นความต้องการของผู้ที่จะพัฒนาขึ้นไปสู่ความเป็นคนที่สามารถใช้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ได้อย่างสมบูรณ์ จะเป็นผู้ที่คำนึงถึงปัญหามากกว่าตัวบุคคล จะเป็นผู้ที่คำนึงถึงบุคคลอื่น ทั้งนี้เพราะตนเองได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นต่ำอย่างเต็มที่แล้ว ทั้งเป็นผู้ที่มองเห็นถึงศักดิ์ศรีและคุณค่าในตนเอง ตลอดจนมีความนับถือในตนเองซึ่งเมื่อเป็นเช่นนี้ ความดีที่ติดตัวมาแต่กำเนิดจะปรากฏออกมา ตามแนวคิดของมาสโลว์ คนพร้อมพึงใช้ความสามารถที่มีอยู่ในตนเองทำประโยชน์ให้กับสังคมได้อย่างเต็มที่

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า ความต้องการเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่กระตุ้นให้เกิดการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ความต้องการของมนุษย์นี้เองที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบงาน ถ้ามนุษย์ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอแล้ว ก็สามารถทำงานให้ดูสง่าและประสบความสำเร็จมีความสบายใจ แต่ถ้ามนุษย์ไม่ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอก็จะมีควมวิตกกังวลและทำงานไม่ประสบความสำเร็จเพราะระดับความพึงพอใจยังมีความสัมพันธ์ต่อผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอีกด้วย

การประเมินความต้องการ หมายถึง การรู้ถึงปัญหาและทำความเข้าใจในตัวปัญหาอย่างแท้จริง จะทำให้การวางแผนประสบความสำเร็จ การประเมินความต้องการ เป็นเครื่องมืออันดับแรกที่จะใช้ในการแก้ปัญหาเพื่อที่จะกำหนดถึงปัญหาได้ถูกต้องก่อนที่จะเริ่มแก้ไขปัญหานั้น ซึ่งการประเมินความต้องการมีทฤษฎีที่เป็นที่ยอมรับกันมากในการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีสำรวจ คือ ทฤษฎีของ Kaufman and English

ขั้นตอนของการประเมินความต้องการมีดังนี้(Kaufman and English, 1981 : 189-191)

1. วางแผนจัดทำโครงการอย่างเป็นระบบ
2. คณะกรรมการพิจารณานุมัติโครงการ
3. แบ่งกลุ่มการเก็บข้อมูลตามความต้องการ
4. ให้สมาชิกในกลุ่มได้ร่วมดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม
5. เก็บข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

6. วิเคราะห์ความช่วยเหลือ การอุดหนุนในสภาพปัจจุบันและความต้องการในอนาคต
7. กำหนดความช่วยเหลือการสนับสนุนในสภาพปัจจุบันและความต้องการในอนาคต
8. สมาชิกกลุ่มจัดเรียงลำดับความสำคัญของสิ่งที่ปฏิบัติก่อน - หลัง
9. อภิปรายข้อสรุปร่วมกันในกลุ่มที่ศึกษาด้วยกันและบันทึกสรุป
10. พยายามให้ความคิดเห็นของกลุ่มไปในทางเดียวกันและใช้การเก็บข้อมูลจากสิ่งรอบตัวเพื่อนำมาแก้ปัญหา
11. เรียงลำดับความต้องการอีกครั้ง
12. ถ้าข้อมูลใดมีความเห็นไม่ตรงกันให้ย้อนกลับไปเริ่มที่ข้อ 9-11 อีกครั้ง
13. เขียนรายงานความต้องการเรียงลำดับผู้มีสิทธิ์ก่อนหลัง
14. เลือกความต้องการที่จะศึกษาตามมติกลุ่ม
15. ดำเนินการตามกระบวนการประเมินความต้องการ
16. พิจารณาความต้องการใหม่ ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในระหว่างการทำโครงการ
17. ต้องทำให้กลุ่มรู้สึกมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการกระทำและเกิดความภาคภูมิใจ

การประเมินตนเองแต่ละขั้นตอนนี้ จะต้องดำเนินการอย่างมีเหตุผล มีลำดับขั้นตอน มีความเชื่อถือได้ ตลอดจนมีความต่อเนื่อง อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาบุคลากร เพราะจะเป็นเครื่องมือในการวินิจฉัยขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับขั้นตอนทักษะต่างๆ ของบุคลากร เพื่อจะได้ปรับเปลี่ยนในส่วนด้อยให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นโรงเรียนจำเป็นต้องมีบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพเหมาะสมกับงาน เมื่อเป็นเช่นนี้บุคลากรจึงได้รับการพิจารณาว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการบริหารทรัพยากร เพราะบุคลากรเป็นผู้จัดหาและใช้ทรัพยากรอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นเงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการหน่วยงานใดก็ตามเริ่มต้นด้วยการมีบุคลากรที่เก่งและมีความสามารถแล้วปัจจัยอื่นๆ ก็จะมีตามมาในด้านการศึกษาคงเป็นปัจจัยสำคัญจนอาจกล่าวได้ว่า ไม่มีครูก็ไม่มีโรงเรียน (วิจิตร อวระกุล, 2539 : 6)

สรุปได้ว่า ความต้องการของบุคคลในองค์การ หมายถึง ความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการทำให้องค์การดำเนินการตามเป้าหมาย และประสบผลสำเร็จ ก่อนที่บุคคลในองค์การจะปฏิบัติตามเป้าหมายดังกล่าวได้ ควรจะมีการประเมินความต้องการของบุคลากรในองค์การด้านความต้องการการยอมรับนับถือ ความต้องการความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความต้องการความมั่นคง ความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง ความต้องการวางแผนพัฒนางาน รวมทั้งความต้องการคัดเลือกผู้ร่วมงานเพื่อนำผลที่ได้มาเป็นพื้นฐานในการจัดโครงการให้สอดคล้องกับสิ่งที่บุคคลในองค์การต้องการอย่างแท้จริง

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางดำเนินการของโรงเรียนในสังกัด ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 8)

1. ชั้นเตรียมการ

1.1 กำหนดนโยบายของโรงเรียน โดยกำหนดให้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นนโยบายและเป้าหมายสำคัญที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ บุคลากรทุกคนจะต้องรับทราบยึดถือเป็นแนวปฏิบัติให้บังเกิดผลอย่างจริงจัง

1.2 กำหนดความต้องการจำเป็นด้านต่างๆ การเตรียมการให้เกิดความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ ควรได้มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียนทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นสภาพการจัดการเรียนรู้ความรู้ความสามารถของครูรวมถึงการสนับสนุนการเรียนรู้ทุกด้าน เพื่อกำหนดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาว่าโรงเรียนต้องดำเนินการในด้านใดบ้าง เพื่อที่จะจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3 จัดทำแผนงานโครงการ เมื่อได้ความต้องการจำเป็นและกำหนดทางเลือกในการดำเนินงานที่เหมาะสมแล้วโรงเรียนควรจัดทำแผนงานโครงการที่จะดำเนินการ เพื่อสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ประสบความสำเร็จโครงการประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับเตรียมความพร้อม เช่น การพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การผลิตสื่อ นวัตกรรม และกิจกรรมสนับสนุนการดำเนินการ เช่น การนิเทศ ติดตาม

1.4 ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจ การประชาสัมพันธ์เป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่ง ที่จะช่วยให้บุคลากรทุกฝ่ายของโรงเรียน รวมทั้งผู้เรียนและผู้ปกครอง ได้มีความรู้ความเข้าใจ ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแนวทางที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ รู้จักแสดงออกและการแก้ปัญหา การเรียนรู้จะเน้นกระบวนการควบคู่ไปกับเนื้อหาความรู้ โรงเรียนจะต้องชี้แจงประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายเข้าใจ สนับสนุนและช่วยเหลือ รวมทั้งร่วมมือในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง นอกจากนี้ ควรมีการประชาสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อให้ชุมชนช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์ หรือเปิดโอกาสให้ใช้สถานที่ สถานประกอบการ เป็นแหล่งศึกษาดูงาน หรือทำกิจกรรมตามความเหมาะสม

2. ชั้นดำเนินการ

2.1 พัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรเป็นขั้นตอนที่สำคัญของยุทธศาสตร์การพัฒนาทุกด้าน เพื่อให้แผนงานโครงการบรรลุจุดประสงค์ ขั้นตอนของการพัฒนาบุคลากรควรประกอบด้วย

2.1.1 สร้างเจตคติที่ดีเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความจำเป็น ที่จะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้จากแนวทางเดิม ที่มุ่งเน้นการบอกเล่าเนื้อหา เน้นบทบาทครู มาสู่วิธีการใหม่ ซึ่งยอมรับกันว่าสามารถสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียนได้ เป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญยิ่งที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการให้สำเร็จ เพื่อให้ครูผู้สอนเห็นความสำคัญ เกิดการยอมรับและเต็มใจจะปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจัง รวมทั้งเพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตระหนักในความสำคัญจำเป็นสนับสนุนและร่วมมือเทคนิควิธีการที่ใช้ในการสร้างเจตคติอาจใช้การระดมพลังสมอง การประชุมชี้แจง การศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.1.2 พัฒนาความรู้ความเข้าใจและทักษะการปฏิบัติ เมื่อครูผู้สอนและบุคลากรทุกฝ่ายเกิดเจตคติที่ดีต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้ว ควรจัดให้มีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในเรื่องที่ได้กำหนดเป็นความต้องการจำเป็นไว้ ไม่ว่าจะเป็นเทคนิค ทักษะและวิธีการจัดการเรียนรู้ออกแบบกิจกรรม การผลิตสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลที่สอดคล้อง การจัดให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆควรดำเนินการอย่างจริงจัง ใช้ฝึกปฏิบัติการด้วยวิธีการที่หลากหลาย ให้ครูได้ปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ ความมั่นใจฝึกให้ครูได้ทำงานเป็นคณะ ร่วมกันออกแบบวิธีการจัดกิจกรรม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ฝึกการวิพากษ์วิจารณ์ผลงานของตนและเพื่อนเพื่อเปิดโลกทัศน์ให้กว้าง รู้จักการยอมรับฟังผู้อื่นและสามารถนำเทคนิค วิธีการต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

2.2 บริหารและบริหารหลักสูตร การบริหารและบริหารหลักสูตรให้เอื้อและสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นับเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้และฝึกปฏิบัติทักษะต่างๆ ด้วยตนเอง โรงเรียนสามารถดำเนินการในลักษณะต่อไปนี้

2.2.1 จัดห้องเรียนแบบคละ โดยจัดให้แต่ละห้องเรียนมีผู้เรียนคละความสามารถเพื่อให้ห้องเรียนมีลักษณะเหมือนสังคมจริงในชีวิตประจำวันที่นักเรียนไม่อาจเลือกบุคคลที่พบเจอหรือปฏิสัมพันธ์ด้วยได้ เป็นการเตรียมผู้เรียนออกสู่โลกแห่งความจริงและเป็น การส่งเสริมทักษะทางสังคมให้เด็กเก่งได้ช่วยเหลือเด็กที่อ่อนกว่า มีปฏิสัมพันธ์กัน ได้พูดคุยปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น ผู้เรียนจะเรียนรู้และปรับตัวให้สามารถอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้

2.2.2 จัดหลักสูตร ควรจัดให้มีรายวิชาเลือกตามโครงสร้างหลักสูตรที่หลากหลายเพื่อสนองความถนัด ความสามารถ และความสนใจแตกต่างกันไปของผู้เรียน ให้

ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกสิ่งที่เรียนด้วยตนเอง โดยเน้นรายวิชาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ฝึกทักษะด้านต่างๆ ที่สำคัญจำเป็นครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา หรือทักษะการสื่อสาร

2.2.3 จัดกิจกรรมให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน การจัดกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมตามระเบียบ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมแก้ปัญหา กิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และกิจกรรมอิสระของผู้เรียน รวมถึงกิจกรรมนอกเวลาเรียน เช่น กิจกรรมตามวาระสำคัญ วันสำคัญ กีฬา กีฬา กิจกรรมหลังเคารพธงชาติ หรือกิจกรรมแสดงความสามารถต่างๆ ควรให้ผู้เรียนได้มีบทบาทในการดำเนินการ ตั้งแต่วางแผนเลือกวิธีดำเนินการ ดำเนินการประเมินผล โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง มีบทบาทสำคัญในการแสดงออกอันจะเป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการดำเนินกิจกรรม ซึ่งจะช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้เป็นอย่างดี

2.2.4 จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการรักการอ่าน ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ควรมุ่งเน้นการจัดบรรยากาศในโรงเรียนให้มีความเป็นวิชาการ บวกกับความเป็นระเบียบ สวยงาม ทำทนายให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าแสวงหาความรู้ เช่น จัดอุทยานการศึกษา จัดสวนในวรรณคดี จัดป้ายความรู้ตามบริเวณต่างๆ จัดสวนหนังสือ ป้ายนิเทศ เครื่องมือวิทยาศาสตร์ พร้อมข้อความรู้ง่ายๆ เช่น นาฬิกาทราย กิ่งหันลม ซึ่งจะให้ทั้งความรู้และความสวยงามในเวลาเดียวกัน รวมทั้งจัดให้มีการแสดงความรู้ความสามารถของผู้เรียนในโอกาสต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงทักษะด้านต่างๆ

2.2.5 จัดบริการแนะแนว โดยจัดให้มีการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้บริการอย่างทั่วถึง ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ และสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และสามารถช่วยแก้ปัญหาของผู้เรียนได้อย่างทันเหตุการณ์ โดยจัดให้ครูแนะแนวที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ประจำที่ห้องแนะแนวอย่างเพียงพอ จัดห้องแนะแนวให้มีบรรยากาศเสมือนบ้าน มีศูนย์สารสนเทศการศึกษา อาชีพ และการปรับตัว มีข้อมูลที่ทันสมัยจัดฝึกครูทุกคนให้มีความรู้ด้านการแนะแนว จิตวิทยาการเรียนรู้ และการให้คำปรึกษา สามารถให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาต่างๆ มีการติดตามผลผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการของผู้เรียน

2.3 จัดระบบสนับสนุน เป็นการดำเนินการเพื่อเอื้ออำนวยให้การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นไปอย่างราบรื่น บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย ประกอบด้วย

2.3.1 จัดสิ่งสนับสนุน เพื่ออำนวยความสะดวก ส่งเสริมการเรียนรู้ การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนในลักษณะต่างๆ และเพื่อให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เป็นระบบ สะดวกง่ายต่อการค้นคว้า เป็นสถานที่สะอาด สงบ มีสื่อหลากหลายนำเข้าไปให้บริการ

2.3.1.1 แหล่งค้นคว้าสำหรับผู้เรียน ประกอบด้วยห้องสมุด ศูนย์หนังสือ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดหมวดวิชา ซึ่งควรเป็นสถานที่ที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งค้นคว้าที่เป็นระบบ สะดวกง่ายต่อการค้นคว้า เป็นสถานที่สะอาด สงบ มีสื่อหลากหลาย นำเข้าไปให้บริการ

2.3.1.2 สื่อวัสดุอุปกรณ์ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะฝึกให้ผู้เรียนได้คิด ทำ และกล้าแสดงออก ครูมีบทบาทเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด และปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งต้องอาศัยสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายน่าสนใจ โรงเรียนจึงควรสนับสนุนสิ่งเหล่านี้ให้พร้อมเพื่อให้ครูสามารถเลือกใช้ เตรียมหรือจัดทำเพิ่มเติมได้อย่างสะดวก และให้ผู้เรียนได้ใช้คิดค้นปฏิบัติด้วยตนเอง

2.3.2 จัดให้มีผู้รับผิดชอบสนับสนุนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมายทิศทางเดียวกัน มีผู้รับผิดชอบดูแลอำนวยความสะดวกให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่นได้ผล โรงเรียนควรจัดให้มีคณะกรรมการดูแลรับผิดชอบซึ่งอาจมอบหมายให้คณะกรรมการด้านวิชาการของโรงเรียนที่มีอยู่แล้วเป็นผู้รับผิดชอบหรือกำหนดกลุ่มบุคคลขึ้นมาดูแลเฉพาะ โดยกำหนดให้มีบทบาทหน้าที่ชัดเจน เช่น

2.3.2.1 จัดทำแผนโครงสร้างด้านต่างๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3.2.2 จัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรในลักษณะต่างๆ เพื่อให้ครูผู้สอนมีเจตคติที่ดี มีความรู้ความเข้าใจและทักษะการปฏิบัติที่เพียงพอเหมาะสมต่อการดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3.2.3 ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน ให้เอื้อต่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3.2.4 ดูแลให้คำปรึกษาแก่ครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้โดยการพูดคุยรับฟังปัญหาอุปสรรค ให้คำแนะนำและร่วมแก้ไข

2.3.2.5 อำนวยความสะดวกด้านต่างๆแก่ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นการจัดสรรสิ่งสนับสนุนด้านต่างๆ การอำนวยความสะดวก เรื่องห้องเรียน วัสดุ อุปกรณ์ ตารางเวลา

2.3.2.6 สนับสนุนระบบนิเทศ กำกับ ติดตาม สร้างเสริม ข้าราชการกำลังใจแก่ผู้สอนเพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

2.3.2.7 ประเมินผลการปฏิบัติงาน

2.3.3 จัดระบบนิเทศภายใน จัดให้มีระบบนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นทางการเป็นระบบ มีขั้นตอนและวิธีการที่ชัดเจน โดยกำหนดให้มีคณะบุคคลากรทำหน้าที่เกี่ยวกับการนิเทศในโรงเรียน ดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

2.3.3.1 นิเทศโดยผู้นิเทศซึ่งอาจเป็นคณะผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้า หมวดวิชา หรือครูผู้เชี่ยวชาญในแต่ละหมวดวิชา ดำเนินการการนิเทศการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยจัดให้มีแผนการนิเทศภายในที่มีผู้ นิเทศ ระยะเวลา วิธีการนิเทศ การประเมินและสรุปผลการนิเทศ และแนวทางการนำผลนิเทศมา ใช้ในการปรับปรุง การขยายผลการปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม เป็นที่ยอมรับของบุคลากร ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2.3.3.2 กำกับ ติดตาม การดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินการ การจัด กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม ชัดเจนและต่อเนื่อง

2.3.3.3 การจัดให้มีการกำกับ ติดตามเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าเป็นไป ตามขั้นตอนที่วางแผนไว้หรือไม่เพียงใด ประสิทธิภาพสำเร็จหรือมีอุปสรรคใดเกิดขึ้นและได้มีการ แก้ไขปรับปรุงในครั้งต่อมาหรือไม่อย่างไร การตรวจสอบควรเป็นไปอย่างมีระบบต่อเนื่อง มีแผนการ กำกับติดตามที่เป็นขั้นตอนชัดเจนและตรวจสอบได้

2.3.3.4 เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ใช่สิ่งที่จะกระทำได้สำเร็จโดยง่ายหรือในระยะเวลาอันสั้น ครูผู้สอนจะต้อง เชื่อมั่นและอดทนที่จะดำเนินการให้บังเกิดผล ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้เกี่ยวข้องทุกระดับจึงต้องให้ กำลังใจ ให้คำยกย่อง ชมเชย ชื่นชมครูที่สามารถปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ได้ ประสิทธิภาพสำเร็จ มีระบบประเมินความดีความชอบที่พิจารณาจากการปฏิบัติในเรื่องนี้ อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม

3. ชั้นประเมินผล เป็นชั้นประเมินผลการดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ทั้งใน เชิง ปริมาณและคุณภาพ โดยกำหนดให้มีผู้ประเมิน ขั้นตอนการประเมินและเกณฑ์การประเมินที่ ชัดเจนเหมาะสม มีการชี้แจงวิธีการและเกณฑ์การประเมินแก่บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและมี แนวทางที่ชัดเจนในการนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาการปฏิบัติงาน การประเมินอาจ ประเมินในส่วนต่างๆ ดังนี้

- 3.1 ประเมินผลการดำเนินการของโรงเรียน
- 3.2 ประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอน
- 3.3 ประเมินผลผู้เรียน
- 3.4 ประเมินผลในส่วนอื่นๆ ที่เห็นว่าเกี่ยวข้องและจำเป็น

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ถือว่าเป็นความพยายามที่จะทำการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญ ซึ่งดำเนินการจัดทำขึ้นด้วยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายการเมือง ฝ่ายข้าราชการ ครู อาจารย์ บุคคลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชน องค์กร และสถาบันต่างๆ มีการศึกษาปัญหา ประมวลองค์ความรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีการระดมผู้รู้ นักปราชญ์มาช่วยกันคิด ช่วยกันสร้างเป้าหมายของการศึกษาไทยจากหลักการสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ(สำนักนโยบายและแผน การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2543 : 4) คือ

1. ด้านหลักสูตร กล่าวถึงการปฏิรูปหลักสูตรให้ต่อเนื่อง เชื่อมโยง มีความสมดุลในเนื้อหาสาระ ทั้งที่เป็นวิชาการ วิชาชีพ และวิชาว่าด้วยความเป็นมนุษย์ และให้มีการบูรณาการเนื้อหาหลากหลายที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ได้แก่

- 1.1 เนื้อหาเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม
- 1.2 เนื้อหาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การบำรุงรักษา ใช้ประโยชน์จากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.3 เนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย
- 1.4 เนื้อหาความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และภาษา เน้นการใช้ภาษาไทย อย่างถูกต้อง
- 1.5 เนื้อหาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

2. ด้านกระบวนการเรียนรู้ กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และเป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังข้อมูลที่ระบุไว้เป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาที่สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้สรุปถึงลักษณะกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสาระของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติไว้ดังนี้

- 2.1 มีการจัดเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน
- 2.2 ให้มีการเรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกนิสัยรักการอ่าน
- 2.3 จัดให้มีการฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการ
- 2.4 มีการผสมผสานเนื้อหาสาระด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล ปลูกฝังคุณธรรม
- 2.5 จัดการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และรอบรู้

2.6 จัดให้มีการเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ด้วย

3. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นสำคัญ จะต้องประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง โดยการใช้วิธีการประเมินผู้เรียนหลายๆวิธี ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรม การเรียนและการร่วมกิจกรรม การใช้แฟ้มสะสมงาน การทดสอบ การสัมภาษณ์ ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสแสดงผลการเรียนรู้ได้หลายแบบ ไม่เพียงแต่ความสามารถทางผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ซึ่งวัดได้โดยแบบทดสอบเท่านั้น การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้แบบนี้แสดงให้เห็นความแตกต่างอันเกิดจากผลการพัฒนาตนเองของผู้เรียนในด้านต่างๆ ได้ชัดเจนมากขึ้น

ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ความประสงค์หรือความปรารถนาของครูที่ต้องการรับการพัฒนาด้าน ความรู้ทักษะประสบการณ์ และสมรรถภาพในการปฏิบัติงานเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูง ซึ่งผู้วิจัยมุ่งศึกษาความต้องการและแนวทางพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูใน 4 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร หมายถึง ความต้องการทางด้านการศึกษา ทำความเข้าใจในหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน การจัดให้มีเอกสารประกอบการใช้หลักสูตร เช่น คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ตำราเรียน หนังสืออ่านประกอบ รวมทั้งการประเมินผลและการติดตามผลการใช้หลักสูตร

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ความต้องการในด้านความรู้และทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ เทคนิค วิธีสอนของครู การจัดให้มีและใช้อุปกรณ์การสอน การจัดห้องสมุด การจัดแนะแนว และการสอนซ่อมเสริม

3. ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน หมายถึง ความต้องการใน การรับคำแนะนำเรื่องปรับปรุงการเรียนการสอน การให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาการสอน การส่งเสริมให้มีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

4. ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน หมายถึง ความต้องการในด้านความรู้และทักษะในการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล และติดตามผลการเรียนการสอน เช่น การจัดทำ เครื่องมือวัดผล การกำหนดเกณฑ์การประเมิน การกำหนดแนวปฏิบัติในการวัดผล การนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ไปปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการดำเนินงานต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบของการประเมินผล

แนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2544 : 38) ในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย ครูย่อมต้องมีการพัฒนา และปรับปรุงตนเองให้ทันโลกทันเหตุการณ์ รู้จักใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ รู้จักค้นคว้าหาความรู้ที่เป็นวิชาการใหม่ๆ รวมทั้งวิธีสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้มิใช่เพียงถ่ายทอดความรู้เดิมๆ ของครูให้แก่ศิษย์เท่านั้น บทบาทของครูจึงต้องเปลี่ยนไปจากเดิม เพราะการเรียนการสอนในปัจจุบัน ครูจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นอย่างมากเพื่อสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา รู้จักศึกษา ค้นคว้า ในทุกรูปแบบ อย่างฉลาดและมีความสุข ในขณะที่ตัวครูซึ่งเป็นผู้สอน ก็ต้องฉลาดและมีความสุขเช่นกัน ครูจึงต้องมีการพัฒนาไม่ว่าเป็นการอบรม การประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ การศึกษาค้นคว้า ตลอดจนการได้รับการนิเทศจากผู้มีประสบการณ์ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการเรียนการสอนครูจึงพร้อมที่ถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียนเป็นสำคัญได้ ถ้าครูไม่ได้รับการพัฒนา ครูย่อมไม่มีความรู้ที่ทันสมัยต่อเหตุการณ์ที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่ามีความสัมพันธ์และสอดคล้องกัน ดังนั้นครูยุคเทคโนโลยีจึงต้องควรได้รับการพัฒนาเพื่อความพร้อมที่สอนผู้เรียนในยุคใหม่ คือ ยุคผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น อาจพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก คือ

1. การสำรวจสภาพความต้องการ การพัฒนาครูที่เหมาะสมและมีคุณค่ามัน จะต้องตรงกับความต้องการของครู และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา และสนองความจำเป็นในสังคมพร้อมกันไปด้วยโดยเหตุนี้เมื่อเริ่มต้น การพัฒนาครูจึงควรจะพิจารณาสภาพของสังคม จุดมุ่งหมายของสถานศึกษาให้ชัดเจนก่อนว่าสังคมมีความพร้อมและมีความต้องการมากมายเพียงใด สิ่งที่สำคัญมากก็คือความต้องการของผู้สอนมีความต้องการเรื่องอะไรด้านไหนมากที่สุดเพียงใด เมื่อได้ความต้องการของครูแล้วจึงจะนำข้อมูลเหล่านี้มาพิจารณาดำเนินงานด้านการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

2. เทคนิคการพัฒนาโดยตรง หมายถึง กิจกรรมการดำเนินงานที่ผู้รับผิดชอบในการพัฒนาครู ได้จัดขึ้นเพื่อส่งผลโดยตรงต่อการเรียนการสอน หรือการทำงานของครู และครูมีส่วนร่วมโดยตรงเช่นกัน เทคนิคเหล่านี้อาจประมวลเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ คือ

- 2.1 การประชุมปฏิบัติการ เป็นเทคนิคและกิจกรรมหลักของการพัฒนาการเรียน การประชุมปฏิบัติการนี้ มีลักษณะที่สำคัญ คือ มีผู้นำการประชุมและสมาชิกที่เข้าประชุมมีบทบาทในการลงมือปฏิบัติการหรือทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง การประชุมจะเป็นระยะสั้นระยะยาว ทั้งในและนอกสถานศึกษาแล้วแต่ความเหมาะสมของเรื่อง กลุ่มผู้เข้าประชุม คณะวิทยากรและข้อจำกัดอื่นๆ

2.2 การประชุมอภิปราย การอภิปรายเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนทุกคนสนใจและคุ้นเคย การอภิปรายมีความสำคัญในการพัฒนาการสอนเพราะมีความเชื่อว่าการที่ผู้สอนได้อภิปรายกันอย่างจริงจังและลึกซึ้งนั้นจะนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และหรือมีความมั่นใจในการสอนของตนเองดีขึ้น การอภิปรายในที่นี้ถือว่าคุณเข้าประชุมคือครูผู้สอนเป็นผู้มีประสบการณ์อยู่แล้ว แต่ถ้าได้ผู้มีพื้นฐานความรู้ด้านนี้มานำการอภิปรายและเปิดโอกาสให้ครูได้เตรียมตัวมาก่อนก็จะทำให้การอภิปรายได้ผลดีขึ้น รูปแบบของการอภิปรายนี้จะเรียกว่า การประชุม การสัมมนา การอภิปรายกลุ่มย่อย ฯลฯ

2.3 การให้คำปรึกษาหรือการให้ข้อติชม รวมทั้งการให้การเสนอแนะแก่บุคลากรในเรื่องของการสอนให้คำปรึกษาให้ข้อติชมและช่วยแก้ไขในบางเรื่อง การให้เทคนิคนี้จะต้องแบบเนียนไม่ให้คุณรู้สึกว่าคุณมีปัญหาแต่เป็นการช่วยให้ทำดีขึ้นไปกว่าเดิม และควรเป็นไปโดยสมัครใจ กิจกรรมประเภทนี้มักจะมีแบบฝึกหัดให้ครูทดสอบ ฝึกการสอนโดยใช้วิดีโอทัศน์หรือมีผู้สังเกตการณ์สอนช่วย เป็นต้น

2.4 การเผยแพร่ข่าวสาร กิจกรรมนี้ถือว่าคุณนำความรู้ไปสู่ความเข้าใจ ความเข้าใจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการให้ข่าวสารความรู้ในเรื่องของงานกับครู จึงจะช่วยให้คุณเข้าใจในเรื่องการเรียนการสอนดีขึ้น ซึ่งอาจจัดทำเป็นคู่มือแผ่นปลิว เอกสารข่าว จุลสาร ฯลฯ ก็ได้

2.5 การจัดทำสื่ออุปกรณ์การสอนเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ส่งผลโดยตรงต่อการสอนและต่อตัวครู สื่อ อุปกรณ์การสอนในที่นี้รวมทั้งโปรแกรมช่วยสอน(CAI) และอุปกรณ์ที่จัดให้กับครูต้องให้ง่าย สะดวกไม่ซับซ้อนเกินไป ถ้าซับซ้อนมากจะต้องมีคนคอยบริการให้

2.6 การให้ความดีความชอบ การพัฒนาการสอนที่มีคุณค่าจะต้องคิดตามด้วยระบบการให้ความดีความชอบที่เหมาะสมด้วย ครูที่สอนได้อย่างตั้งใจเสียสละและให้เวลาเพื่อผู้เรียน ควรได้รับความดีความชอบพิเศษกว่าคนที่สอนธรรมดาพอพันๆ ไปวันหนึ่งเท่านั้น แต่ในทางปฏิบัติมักจะทำได้ยาก เพราะการประเมินผลการสอนนั้นไม่ผู้ชัดเจนนัก

3. เทคนิคการพัฒนาโดยอ้อม เทคนิคการพัฒนาโดยอ้อมนี้เป็นกิจกรรมที่ไม่ส่งผลโดยตรงต่อการสอนแต่จะส่งผลโดยอ้อมคือทำให้การพัฒนาการสอนดำเนินไปได้ด้วยดี เทคนิคต่างๆ ประกอบด้วย

3.1 ผู้บริหารเป็นผู้สนใจในทางวิชาการ โดยเฉพาะการเรียนการสอน ครูก็จะมีแนวโน้มสนใจตามไปด้วย

3.2 ย้ำและเน้นในเรื่องการสอนอยู่เสมอ ครูและผู้บริหารควรย้ำและเน้นในเรื่องของความสัมพันธ์ของการสอนอยู่เป็นประจำ

3.3 ยกย่องชมเชย และสนทนानในเรื่องของการสอน และการพัฒนาการสอน เพื่อให้ทุกคนเห็นว่าเรื่องของการสอนสำคัญ

3.4 จัดสภาพแวดล้อมให้เป็นวิชาการ มีหนังสือ มีข่าวคราว มีรายงานความก้าวหน้าทางวิชาการ มีผลการสอนดีเด่น เสนอให้ครูทราบอยู่เป็นประจำ

3.5 ประกาศเกียรติคุณครูที่ดีเด่นประจำปีด้วยการยกย่องชมเชย มอบรางวัลหรือเชิญบุคคลสำคัญมามอบของที่ระลึก เพื่อให้ครูภูมิใจในความสำเร็จในการสอนของตน

3.6 บริการความสะดวกด้านต่างๆให้กับครูอย่างแท้จริง เช่น การพิมพ์เอกสาร การติดต่อบุคคล การใช้บริการอุปกรณ์ต่างๆ

3.7 จัดหรือเสนอแนะครูให้ได้มีโอกาสไปเยี่ยมสถาบันอื่นๆ เพื่อพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3.8 เปิดโอกาสให้ครูได้มีเวลาพักหรือลดชั่วโมงสอนให้น้อยลง เพื่อให้มีเวลาในการเตรียมตัวสอน พัฒนาความรู้หรือหาความรู้เพิ่มเติม

3.9 มีการเปลี่ยนแปลงงาน เปลี่ยนวิธีสอน เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ เปลี่ยนความสนใจบ้าง แต่ไม่ควรบ่อยจนเกินไปเพราะจะทำให้ความเชี่ยวชาญเฉพาะขาดหายไป

ความสำคัญของการพัฒนาครู ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดไว้ดังนี้

สนอง เครือมาก(2538 : 74) ได้ให้ความสำคัญการพัฒนาบุคลากร ด้วยเหตุผลต่อไปนี้

1. บุคคลที่มาปฏิบัติงานใหม่ แม้จะได้รับการศึกษาจากสถานศึกษาต่างๆ มาแล้วก็ตาม เมื่อเข้ามาทำงานใหม่ก็ยังไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่ เนื่องจากบุคคลเหล่านั้นยังขาดความรู้ รวมทั้งนโยบายก่อนเข้ามาทำงานใหม่ หน่วยงานจึงต้องมีการพัฒนาบุคคลเหล่านั้นก่อน โดยการจัดการฝึกอบรม ปฐมนิเทศ การแนะนำชี้แจง เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลใหม่พร้อมที่จะปฏิบัติงานนั่นเอง

2. เนื่องจากการปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้นๆ จะมีลักษณะงานที่แตกต่างกันมากมาย รวมทั้งกระบวนการทำงานจะแตกต่างกันไปในแต่ละหน่วยงานด้วย ดังนั้นก่อนบุคคลจะปฏิบัติงานจำเป็นต้องพัฒนาบุคคลเหล่านั้นให้มีความสามารถเหมาะสมกับงานที่จะปฏิบัติ

3. แม้บุคคลได้ปฏิบัติหน้าที่นั้นๆ มาเป็นเวลานาน จนถือว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ในงานนั้นก็ตาม แต่เนื่องจากนานๆ เข้าก็มักจะมีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย แผนการปฏิบัติงาน มาตรฐานการทำงาน รวมทั้งระบบวิธีการทำงานต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้ถือว่าการใช้เทคโนโลยีได้เจริญไปอย่างรวดเร็วทำให้บุคคลปฏิบัติงานอาจปรับตัวไม่ทัน จึงมีความจำเป็นที่หน่วยงานจะต้องดำเนินการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งความชำนาญให้เหมาะสมอยู่เสมอ

4. โดยปกติกรณีที่บุคคลได้เลื่อนตำแหน่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่บุคคลได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งบริหารใหม่ๆ บุคคลเหล่านั้นมักจะมีปัญหา เนื่องจากไม่มีความรู้หรือประสบการณ์ในการบริหารมาก่อน เช่น การฝึกอบรมนักบริหารระดับต้น เนื่องจากไม่มีความรู้ การฝึกอบรมนักบริหารระดับกลาง การฝึกอบรมโดยมากเรียกเสียใหม่ว่า "สัมมนา" เป็นต้น

5. แม้บุคคลจะมีความสามารถในการทำงานอยู่แล้วก็ตาม เนื่องจากปัจจุบันเป็นโลกแห่งการแข่งขันและโลกแห่งประสิทธิภาพของการบริหาร ดังนั้น ทุกหน่วยงานจึงต้องพัฒนาตนเองให้มีผลงานสูงและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไปเสมอ วิธีหนึ่งที่นิยมดำเนินการคือ การพัฒนาบุคคลในหน่วยงาน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม(2540 : 155) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรไว้ดังนี้

1. เพื่อเป็นการปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร ที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ช่วยพัฒนาทักษะอันจำเป็นสำหรับการทำงานของบุคคลที่ได้รับคัดเลือกแล้ว
3. ส่งเสริมให้บุคคลพัฒนาความสามารถของตนเองยิ่งขึ้น

จากการศึกษาความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร ซึ่งพอสรุปได้ว่าการพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการเพิ่มความรู้ความสามารถให้บุคลากรในองค์กรสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะนำไปสู่คุณภาพและประสิทธิภาพของหน่วยงานมากขึ้น

รุ่ง แก้วแดง(2541 : 164) ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาครูว่า ถึงจุดวิกฤติแล้วต้องรีบดำเนินการมาตรการเพื่อให้ได้ คนดี คนเก่งเข้ามาสู่วิชาชีพครูมากขึ้น ขณะเดียวกันก็ต้องพัฒนาครูที่มีอยู่แล้วให้มีความรู้และทักษะให้ได้ทำงานเต็มศักยภาพ และให้การยกย่องตามผลการปฏิบัติงานประเทศสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูเป็นอย่างมากเนื่องจากพบว่าช่วง 5 ปีแรกของการเข้าสู่อาชีพมีครูจำนวนมากลาออกไปจากระบบโรงเรียนจึงได้ตั้งเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาไว้ใน Goals 2000 ซึ่งมีข้อหนึ่งที่เป็นเรื่องการพัฒนาครูโดยเสนอให้ส่งครูที่เลี้ยง ซึ่งมีประสบการณ์การสอนมานานเป็นผู้มีเทศแนะนำครูใหม่และให้มีการพัฒนามาตรฐานการสอนอย่างมืออาชีพภายใต้การดูแลของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพแห่งชาติ(National Board for Professional Teaching)ในการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ในส่วนของตนเองให้เกิดผลดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งเปรียบเสมือนตัวจักรสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ให้มีพลังที่จะขยับและผลักดันวงล้อของการปฏิรูปการศึกษาให้ขับเคลื่อนไปข้างหน้าอย่างมั่นคงสู่จุดหมายสำคัญ

การพัฒนาครู (สมเชาว์ เกษประทุม, 2543 : 76) คณะกรรมการข้าราชการครูได้เตรียมวางกฎเกณฑ์ในการพัฒนาครูไว้โดยถือว่าผู้บังคับบัญชาของครูมีหน้าที่จะต้องประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง หากพบว่าครูมีจุดอ่อนประการใด จะต้องพัฒนาครูให้เข้าสู่มาตรฐาน 5 ขั้น ที่กล่าวมาข้างต้นโดยวิธีการต่างๆ ทั้งนี้ได้กำหนดระยะเวลาให้ครูพัฒนาตัวเองเป็นระยะๆ แล้วนำผลของการเข้ารับการพัฒนามาสะสมไว้เมื่อครบตามที่กำหนดก็จะมีกาเพิ่มเงินค่าตอบแทนให้เพื่อให้สอดคล้องกับเรื่องนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ยังได้กำหนดให้มีการตั้งกองทุนพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อนำดอกผลจากกองทุนมาใช้ ซึ่งเรื่องนี้คณะกรรมการข้าราชการครูได้ขอตั้งงบประมาณไว้ล่วงหน้าไปยังกระทรวงศึกษาธิการแล้ว

นอกจากนั้นคณะกรรมการข้าราชการครูยังได้เตรียมขอตั้งงบประมาณ กองทุนส่งเสริมครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนให้ผู้ที่มีผลงานริเริ่มสร้างสรรค์และผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาไว้แล้ว เช่นเดียวกันและคาดว่าจะนำเงินกองทุนทั้งสองนี้มาใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

การพัฒนาตนเองของครูควรมีการพัฒนาความรู้และทักษะในวิชาชีพครูให้มีความรู้และทักษะในวิชาชีพให้ลึกซึ้งและกว้างขวาง และพัฒนาให้ก้าวทันโลกและความก้าวหน้าของวิทยาการสาขานี้ แต่ละวิชาที่มีองค์ความรู้และทักษะเฉพาะของตน เช่น การประมวลข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน จิตวิทยาและพัฒนาการของผู้เรียน การวิเคราะห์ผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน การสร้างองค์ความรู้ด้วยกิจกรรมต่างๆ การส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การตั้งคำถามเพื่อฝึกการคิดการส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด วิเคราะห์ การจัดทำหลักสูตรและแผนการสอนที่ยึดผู้เรียนสำคัญที่สุดปรากฏว่าในด้านความรู้ความเข้าใจครูส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ดังนั้นเมื่อครูมีความรู้ความเข้าใจและได้รับการพัฒนา ครูก็สามารถสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้เป็นอย่างดี(คำหามาน คนโค, 2543 : 82-84)

อมรวิทย์ นาคทรรพ์ (2544 : 3) ความรู้สมัยใหม่ที่ "ครูรุ่นใหม่" ต้องชวนชวหาเพื่อการพัฒนาตนเองให้เป็นครูยุคปฏิรูป ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอนแนวใหม่ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ความรู้หลักจิตวิทยาความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนทั้งหลายที่กล่าวมาล้วนสัมพันธ์และสอดคล้องกัน ครูยุคใหม่ต้องได้รับการพัฒนาหรือพัฒนาตนเอง จึงจะมีความพร้อมที่สอนผู้เรียนเป็นสำคัญได้

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการพัฒนาบุคลากรมีจุดประสงค์ที่สำคัญที่เสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานยังประโยชน์สูงสุดให้กับองค์กร แต่สำหรับการพัฒนาบุคลากรครูนั้นควรจะมี

การพัฒนาด้านจิตใจด้วย ผู้ที่ประกอบอาชีพครูและมีจิตใจดี ผลของงานย่อมออกมาดีมีคุณภาพ นักเรียนที่เรียนจบออกไปก็มีคุณภาพ โรงเรียนก็เป็นสถานบันการศึกษาที่มีคุณค่าได้รับความศรัทธาจากบุคคลทั่วไป ครูที่ดีต้องมีคุณลักษณะที่เป็นแบบอย่างแก่บุคคลทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งเป็นผู้วางพื้นฐานการศึกษาของเยาวชนไทยที่จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคต การพัฒนาด้านจิตใจของครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง และจะต้องดำเนินการควบคู่กับการพัฒนาบุคคลทางด้านวิชาการไปพร้อมๆกัน

โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งโรงเรียนสตรีสมุทรปราการขึ้น เมื่อ พ.ศ.2481 ในเนื้อที่ 3 ไร่เศษ บริเวณโรงเรียนอนุบาลวัดพิชัยสงครามในปัจจุบัน ต่อมาจึงได้ย้ายโรงเรียนมาตั้งอยู่ ณ เลขที่ 489 ถนนสุขุมวิท ต.ปากน้ำ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2499 ในเนื้อที่ 11 ไร่ 47 ตารางวา โดยได้รับบริจาคจากผู้มีอุปการคุณ ดังนี้

หลวงประเจ็ดอักษรลักษณ์ บริจาคที่ดินให้กรมวิสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา) เมื่อ พ.ศ. 2497 จำนวน 5 ไร่ ราคา 150,000 บาท กรมวิสามัญศึกษาซื้อเพิ่มเติมอีก 5 ไร่ 2 งาน 57 ตารางวา ราคา 50,000 บาท คุณศรีสมบุรณ์ สิทธิไชย บริจาคให้ 190 ตารางวา ราคา 150,000 บาท เมื่อ พ.ศ.2521

โรงเรียนสตรีสมุทรปราการประกอบด้วยอาคารเรียน จำนวน 6 หลังอาคารฝึกงานคหกรรม จำนวน 1 หลัง โดยลำดับการก่อสร้างอาคารเรียนและอาคารประกอบดังนี้

อาคารไม้ 2 ชั้น ก่อสร้างโดยเงินงบประมาณ 350,000 บาท เมื่อ พ.ศ.2492 ปัจจุบันรื้อถอนแล้วสร้างอาคาร 3 แทน

อาคาร 1 อาคารเรียนแบบพิเศษ 2 ชั้น ก่อสร้างโดยเงินงบประมาณ 2,000,000 บาท ปัจจุบันรื้อถอนแล้วสร้างอาคารสภสมัย บุราวาศ แทน

อาคาร 2 อาคารเรียนแบบพิเศษ 2 ชั้น ก่อสร้างโดยเงินงบประมาณ 1,390,000 บาท เมื่อ พ.ศ.2501 ปัจจุบันรื้อถอนแล้ว

อาคารหอประชุมก่อสร้างโดยเงินงบประมาณ 748,000 บาท เมื่อ พ.ศ.2502 ปัจจุบันรื้อถอนแล้ว

อาคารฝึกงานคหกรรม 2 ชั้น ก่อสร้างโดยเงินงบประมาณ 395,000 บาท เมื่อ พ.ศ.2512

อาคาร 3 อาคารเรียนแบบพิเศษ 3 ชั้น ก่อสร้างโดยเงินงบประมาณ 800,000 บาท

อาคารทั้ง 6 หลัง สร้างตั้งแต่ พ.ศ.2498-พ.ศ.2516 เป็นอาคารที่สร้างเมื่อนางสาวสภสมัย บุราวาศ เป็นผู้บริหารโรงเรียน

อาคาร 4 อาคารเรียนแบบพิเศษ 4 ชั้น ก่อสร้างโดยเงินงบประมาณ 3,000,000 บาท
เมื่อ พ.ศ.2520

อาคารพยาบาลก่อสร้างโดยเงินบริจาคของคุณยิวรี เขื่อนกาญจน์วิไล 180,000 บาท

อาคาร 2 หลังนี้ สร้างเมื่อ นางประพัทธ์ ยุทธสารประสิทธิ์ เป็นผู้บริหารโรงเรียน

อาคาร 5 อาคารเรียนแบบพิเศษ 4 ชั้น ก่อสร้างโดยเงินงบประมาณ 640,000 บาท
เมื่อ พ.ศ.2525

อาคาร 6 อนุสรณ์ 50 ปี อาคารอเนกประสงค์ 3 ชั้น ก่อสร้างโดยเงินงบประมาณ
5,470,000 บาท เมื่อ พ.ศ.2530

ทั้งอาคาร 5 และอาคาร 6 สร้างเมื่อ นางศรีพงศ์ ศรีเสริมวงศ์ เป็นผู้บริหารโรงเรียน

อาคารลบลมัย บุราวาศ อาคารเรียนพิเศษ 6 ชั้น ก่อสร้างโดยเงินงบประมาณ
32,350,000 บาท เมื่อ พ.ศ.2535-2536

อาคารศรีสมบุญณี สิทธิไชย อาคารบริหารตึก 2 ชั้น ก่อสร้างโดยเงินบริจาคจาก
คุณศรีสมบุญณี สิทธิไชย 3,120,000 บาท

อาคารทั้ง 2 หลังนี้ สร้างเมื่อ นางสาวอุไรวรรณ พัฒนวิบูลย์ เป็นผู้บริหารโรงเรียน

อาคารประชาสัมพันธ์ จัดสร้างขึ้นในปี พ.ศ.2542 โดยใช้เงินบริจาคของสมาคม
ผู้ปกครองและครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการปัจจุบันกำลังอยู่ในระหว่างการศึกษาวิจัย
เนื่องจากมีความจำเป็นต้องให้พื้นที่ในการก่อสร้างอาคารหอประชุมอเนกประสงค์

การจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามลำดับ ดังนี้

พ.ศ.2481 เปิดการเรียนการสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3

พ.ศ.2486 เปิดการเรียนการสอน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6

รับเฉพาะนักเรียนหญิง

พ.ศ.2501 เปิดการเรียนการสอน ชั้นเตรียมอุดมศึกษา รับทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

พ.ศ.2518 เปิดโรงเรียนผู้ใหญ่สตรีสมุทรปราการ

พ.ศ.2521-2540 เปิดหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทตนเอง

พ.ศ.2535-ปัจจุบัน เปิดรับนักเรียนทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย ในระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น เป็นการ จัดแบบสหศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ผู้บริหารโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ

โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ มีผู้บริหารโรงเรียนเรียงตามลำดับ ดังนี้

1. นางกระแสร วัฒนวราหะ	พ.ศ.2481-2485
2. นางสาวสบสมัย บุราวาศ	พ.ศ.2485-2517
3. นางกัณณิกา พิชิตदानนท์	พ.ศ.2517-2519
4. นางประทีป ยุทธสารประสิทธิ์	พ.ศ.2519-2521
5. นางศรีหงส์ ศรีเสริมวงศ์	พ.ศ.2521-2531
6. นางสาวอุไรวรรณ พัฒนวิบูลย์	พ.ศ.2531-2539
7. นางอุไร วงศ์พรหมชัย	พ.ศ.2539-2542
8. นางวิไลพร ศุภวณิช	พ.ศ.2542-2543
9. นางปลื้มจิต สถาพรดำรง	พ.ศ.2543-2549
10. นางสาวระเบียบ ก่อเกียรติคุณ	พ.ศ.2549-ปัจจุบัน

ลักษณะของชุมชน

จังหวัดสมุทรปราการ เป็นจังหวัดในภาคกลางของประเทศไทย ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของกรุงเทพมหานคร ระยะทางห่าง 29 กิโลเมตร จังหวัดสมุทรปราการตั้งอยู่ปลายสุดของแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสองฝั่ง ตัวจังหวัดตั้งอยู่ริมน้ำฝั่งตะวันออก มีเนื้อที่ 1,004.10 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร เขตพระโขนง เขตประเวศ เขตคลองเตย เขตลาดกระบัง เขตยานนาวา
ทิศใต้	ติดต่อกับอ่าวไทย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดฉะเชิงเทรา เขตอำเภอบางปะกง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดสมุทรสาคร และกรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน และเขตราษฎร์บูรณะ

ลักษณะภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มพื้นที่แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนริมแม่น้ำเจ้าพระยาทั้ง 2 ฝั่งเป็นที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การทำนา ทำป่าจาก ป่าแสมและโกงกาง ส่วนทวนเหนือและทางตะวันออก เป็นที่ราบกว้างใหญ่ตลอดไป ทำการเพาะปลูกได้ดี เนื่องจากภูมิประเทศอยู่ติดชายทะเล ใกล้เคียงน้ำเค็มจึงต้องมีประตูน้ำแห่งสำหรับกั้นน้ำเค็มและจังหวัดสมุทรปราการมีป่าชายเลนตามชายฝั่งทะเล เป็นจังหวัดที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ทางทะเลด้านอ่าวไทย

ภูมิอากาศของจังหวัดสมุทรปราการ แบ่งเป็น 3 ฤดู ดังนี้

- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม
- ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม
- ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน

ประชาชนส่วนใหญ่เป็นคนไทย นอกนั้นเป็นคนจีนและชาวต่างประเทศที่เข้ามาประกอบอาชีพในโรงงานอุตสาหกรรม ได้แก่ ญี่ปุ่น ไต้หวัน อเมริกัน เป็นต้น

การประกอบอาชีพของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ คือ การทำนา การทำสวน การประมง ทั้งประมงน้ำเค็มและน้ำจืด (น้ำกร่อย) เช่น ปลาสดที่มีชื่อเสียงมาก การทำนาเกลือ การเลี้ยงสัตว์ปีก และสุกร และที่สำคัญคือ การพัฒนาอุตสาหกรรมจนเป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่ ทำรายได้เข้าประเทศมากมาย แต่ขณะเดียวกันก็มีปัญหามลภาวะและสภาพแวดล้อมตามมา

จังหวัดสมุทรปราการมีการบริหารการศึกษาแบ่งเป็น 2 เขตการศึกษา โรงเรียนสตรีสมุทรปราการเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1

วิสัยทัศน์โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ

คนดีแห่งสังคม ดำรงคุณธรรม เลิศล้ำปัญญา รักษาความเป็นไทย ทันสมัยในสากล
พันธกิจ

1. บริหารจัดการโดยให้หลักธรรมาภิบาล
2. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการคิด
3. พัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตามวิชาชีพครู
4. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา
5. ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ผลิตและใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างเหมาะสม
6. ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
7. ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์และเอกลักษณ์วัฒนธรรมความเป็นไทย ดำรงชีวิตตามหลักศาสนา
8. ส่งเสริมและพัฒนาชุมชนมีส่วนร่วมในการดำรงชีวิต
9. พัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน
10. ส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชนในการจัดการศึกษา
11. สร้างเสริมสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา
12. ส่งเสริมศักยภาพการใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

เป้าหมายการจัดการศึกษา

1. ผู้เรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการ ตามความถนัด ความสนใจ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้
2. ผู้เรียนมีทักษะการจัดการ การสืบสานและเทคโนโลยีที่เหมาะสม
3. ผู้เรียนมีสุนทรียภาพทางศิลปะ ดนตรี กีฬา
4. ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
5. ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตและมีทักษะในการดำรงชีวิต
6. ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมอันดีงามและมีค่านิยมที่พึงประสงค์

กลยุทธ์โรงเรียน

- กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนางองค์กรสู่ความเป็นเลิศ
- กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาศึกษาเพื่อการเรียนรู้
- กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาครูและบุคลากรเพื่อการปฏิบัติงาน
- กลยุทธ์ที่ 4 ปลุกฝังคุณลักษณะนักเรียน
- กลยุทธ์ที่ 5 ดำรงคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

จุดเน้นในการพัฒนา

1. สืบสานคุณธรรม
2. บุคคลแห่งการเรียนรู้
3. ทักษะการดำรงชีวิต
4. มีความเป็นไทย
5. เรียนรู้แบบบูรณาการ
6. โรงเรียนธรรมชาติ
7. ประกันคุณภาพการศึกษา
8. ดูแลช่วยเหลือนักเรียน
9. E - School
10. ความเป็นมืออาชีพ
11. นักเรียนปรีชาญาณ
12. ชุมชนร่วมพัฒนา
13. เศรษฐกิจพอเพียง
14. ประโยชน์สูงสุดประหยัดค้ำค่า

แผนงานหลักในการดำเนินงาน

- แผนงานหลักที่ 1 แผนนิเทศภายในและพัฒนาบุคลากร
 แผนงานหลักที่ 2 แผนพัฒนานักศึกษาระดับมัธยมศึกษาและกระบวนการเรียนรู้
 แผนงานหลักที่ 3 แผนส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสื่ออุปกรณ์
 การเรียนรู้
 แผนงานหลักที่ 4 แผนส่งเสริมศักยภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน
 แผนงานหลักที่ 5 แผนพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ

เอกลักษณ์ของโรงเรียน

อักษรย่อ	ส.ส.ป.
พระพุทธรูปประจำโรงเรียน	พระพุทธรูปมงคลสุโขทัย
ศูนย์รวมใจ	ท่านท้าวธรรมรังษี
ปรัชญา	เสียสละ รู้หน้าที่ มีวินัย ใช้ปัญญา
คติพจน์	ปัญญา นรานํ รตนํ (ปัญญาเป็นแก้วของนรชน)
สีประจำโรงเรียน	เขียวน้ำทะเล ขาว (เขียวน้ำทะเล หมายถึง ให้รักษาความดี ดุจเกลือกรักษาความเค็ม ขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์ใจ)
ต้นไม้	ต้นนนทรี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

กรมสามัญศึกษา (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินผลการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปของโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของครู อาจารย์ พบว่าด้านหลักสูตรและกระบวนการสอนโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนดังนี้

1. จัดตามความถนัด ความสนใจ และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสอนวิชาชีพระยะสั้น เช่น ทัศนศิลป์ ดนตรี การประมง ไฟฟ้า ก่อสร้าง
2. จัดหลักสูตรประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยฝึกให้มีการทำงานร่วมกันแบ่งงานกันรับผิดชอบ รับฟังความคิดเห็น ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม โดยจัดให้มีประธานนักเรียน คณะกรรมการนักเรียน กรรมการกลุ่มสี่ กิจกรรมชุมนุมต่างๆ โดยมีครู อาจารย์ที่ปรึกษา

3. มีการพัฒนารูปแบบนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน เช่น ศูนย์การสื่อสาร การสอนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ การเรียนทางไกลผ่านดาวเทียม ห้องปฏิบัติการทางภาษา วีดีทัศน์ ตลอดจนการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมระบบเพื่อนช่วยเพื่อน รุ่นพี่ช่วยรุ่นน้อง

4. ปลุกฝังและเสริมสร้างลักษณะนิสัย ความเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ และความมีวินัย โดยจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและแบ่งหน้าที่ รับผิดชอบ มีครู อาจารย์ ของโรงเรียนเป็นที่ปรึกษาติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

5. สร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการตกแต่ง ห้องเรียน อาคารเรียน ต้นไม้พุ่มไม้ มุมพักผ่อนได้ร่มไม้ มุมห้องสมุด อุทยานการศึกษา สวนสมุนไพร ตลอดจนการจัดกิจกรรมและเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสภาพของท้องถิ่น

6. จัดกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นให้มีการศึกษา และฝึกปฏิบัติจริงมากกว่า การท่องจำ เช่น โครงการวิทยาศาสตร์ โครงการเกษตร โครงการพุทธศาสตร์ โครงการคอมพิวเตอร์

รณณรงค์ จุรินทร์(2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง หมวดภาษาไทย และหมวดวิชาวิทยาศาสตร์โรงเรียนใน สหวิทยาเขตกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี พบว่า ครูผู้สอนหมวดวิชาภาษาไทยและ หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นต่างๆ ดังนี้

1. ชั้นเตรียมการ ได้เตรียมตนเอง โดยการวิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม เตรียมแหล่งข้อมูลได้เตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ เตรียมตัวผู้เรียนโดยการสำรวจ ความพร้อมแบ่งกลุ่มผู้เรียน แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ แจกเกณฑ์การวัดผลประเมินผล และจัดทำ แผนการสอนที่องค์ประกอบครบถ้วน

2. ชั้นดำเนินการ โดยการใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอน โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียน ได้มีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบคำตอบด้วยตนเอง โดยใช้วิธีหลากหลาย เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติ จริงเป็นกลุ่ม ครูผู้สอนหมวดวิชาภาษาไทยเน้นการใช้กระบวนการเรียนทางภาษา ส่วนครูหมวดวิชา วิทยาศาสตร์เน้นการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์นอกจากนี้ยังได้จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อ การเรียนรู้โดยสอนทั้งในและนอกห้องเรียน นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ให้เป็นพื้นฐานใน การไปศึกษาต่อและพัฒนาตนเอง

3. ชั้นประเมินผล ครูผู้สอนวัดและประเมินผลจากแบบทดสอบ แบบสังเกต รายงาน ผลงาน ถาม-ตอบ แบบฝึกหัด ครูผู้สอน นักเรียนและเพื่อนเป็นผู้ประเมิน นำผลการประเมินไป ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนตามความถนัด และใช้ตัดสินผลการเรียน

นายวุฒินันท์ ออบถุ่น (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการในการพัฒนา การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี มีแนวคิดว่าการที่จะจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ซึ่งเน้น แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้เกิดประสิทธิผลนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาครูให้เกิดความรู้และเข้าใจในแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจึงสามารถปรับเปลี่ยนตัวเองได้ ดังนั้นจึงมีความสนใจในเรื่องความต้องการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อที่จะสรุปวิเคราะห์นำเสนอเป็นข้อมูลและแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอน ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอย่างแท้จริง ผลของการวิจัย ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะคือ

1. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีควรจัดทำแผนงาน โครงการเพื่อพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนครูผู้สอนให้นำหลักและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

กองการศึกษาสงเคราะห์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ(2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพความต้องการในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาสงเคราะห์ กรมสามัญศึกษาผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและความต้องการในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาสงเคราะห์ และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ เพื่อจัดลำดับความต้องการในการจัดการจัดเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของทั้งสองโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนไม่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของครู แต่มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา คือ

1. ควรจัดอบรมปฏิบัติการสำหรับครูอาจารย์พร้อมกันทั้งหมด ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงในแต่ละโรงเรียน
2. ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับนักเรียนในเรื่องกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
3. ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรสำหรับนักเรียนเรื่อง "เรียนวิธีการเรียน"(Learn how to learn)
4. ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการ

5. ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างกว้างขวาง

งานวิจัยต่างประเทศ

กรูกอลล์ (Grockall, 1984 : 262) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนที่สอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น วิธีที่ได้ผลและเป็นที่ยอมรับ คือ การแสดงบทบาทสมมุติ หรือการสร้างสถานการณ์จำลอง เพราะสถานการณ์จำลองเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาอังกฤษได้เองโดยอัตโนมัติ นอกจากนี้ยังให้เหตุผลว่า การที่ครูให้เด็กแสดงบทบาทสมมุติ ก็เพื่อที่จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างแจ่มชัด และเป็นการฝึกหัดบทเรียนโดยไม่รู้ตัวและไม่เกิดความเบื่อหน่าย

เคทเทอร์ (Ketter, 1994 : 3356-A) ได้ศึกษาผลการใช้แฟ้มสะสมผลงานในการประเมินผล การเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา 5 โรงเรียนในวิชาภาษาอังกฤษ สังเกตและเยี่ยมห้องเรียน โรงเรียนละ 7 ครั้ง ผลการศึกษาพบว่า ครูมีความพึงพอใจและประสบความสำเร็จในการประเมินผลการเรียน โดยวิธีนี้นักเรียนส่วนใหญ่มีความสุขในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บรรยากาศในชั้นเรียนดีขึ้นกว่าเดิม จากผลการศึกษาได้ข้อเสนอนะว่าถ้าต้องการให้ประเมินผล การเรียนวิธีนี้มีประสิทธิภาพ การประเมินผลและการสอนควรเปลี่ยนแปลง ดังนี้

1. การประเมินผลและวิธีสอน ควรปรับตามความต้องการของนักเรียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมมิใช่กำหนดแน่นอน โดยยึดตามหลักสูตรและไม่ยอมเปลี่ยนแปลง
2. ครูและนักเรียนควรร่วมมือในกระบวนการเรียนการสอนและการวัดผล
3. ครูต้องใช้ยุทธศาสตร์หลากหลายในการกระตุ้น และตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับผลสำเร็จในการอ่านและการเขียนของนักเรียน
4. การสะท้อนตนเองของนักเรียน ควรกระทำอย่างสม่ำเสมอจนเป็นงานประจำและหากต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนของนักเรียนควรทำดังนี้
  - 4.1 ครูต้องเปลี่ยนแปลงระบบความเชื่อเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเน้นการสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และเน้นความร่วมมือทางการเรียน
  - 4.2 ครูต้องเต็มใจให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนและการประเมินผล
  - 4.3 เน้นให้นักเรียนรู้จักสะท้อนตนเอง โดยครูเป็นผู้แนะนำ
  - 4.4 จัดสรรเวลาที่เหมาะสม

นาธาน (Nathan, 1995 : 355) ได้ทำการศึกษาการใช้แฟ้มสะสมงานและการสอนของครูโรงเรียนในเมือง โดยศึกษาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดแตกต่างกัน คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เช่นทวัล ปาร์ค ตะวันออก ในนิวยอร์ก และโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ฟิลเวย์ มิดเดิล ในเมืองบอสตัน เมสซาชูเซตส์ พบว่าการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์อย่างชัดเจนกับกิจกรรมในชั้นเรียนในด้านการสอน และประสบการณ์ของครูความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และวิธีการที่ทำให้ครูเข้าใจ ความเป็นครูพวกเขาเอง

บอนนี่ วิลเลียม (Bonnie Williams, 2000 : Website) ได้กล่าวถึง การศึกษาโดยเด็กเป็นผู้นำและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือการศึกษาแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นสิ่งสำคัญที่จะพิจารณาวิธีการเรียนโดยเฉพาะความสนใจของเด็ก การเคลื่อนไหวร่างกาย ซึ่งการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น สิ่งที่สำคัญอย่างมากที่จะดึงดูดความสนใจของเด็กเพื่อปลุกฝังให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ครูต้องแนะนำให้อุทวิสัย เด็กจะได้รับประสบการณ์โดยตรง คำถามที่ครูถามผู้เรียนนั้นมีความสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิด ได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง และครูเป็นผู้แนะนำผู้เรียนให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนในการเรียนรู้

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนั้น การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องมีการเตรียมการครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตร มีการดำเนินการสอนที่ให้ผู้เรียนมีบทบาทมีส่วนร่วมได้ปฏิบัติจริงมากกว่าการท่องจำ ครูและนักเรียนควรให้ความร่วมมือกันในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการวัดผล การจัดการเรียนการสอนจะต้องให้สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชา สภาพปัจจัยและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ บุคลากร อาคารสถานที่ ห้องปฏิบัติการ สื่อ วัสดุเพียงพอเหมาะสม มีส่วนเอื้อต่อการดำเนินการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จและมีการวัดผลประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ เท่าที่กล่าวมาล้วนเป็นลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งปัจจุบันหลายฝ่ายต้องการให้ครูผู้สอนนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังเพื่อให้เยาวชนของชาติได้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

จะเห็นว่าการพัฒนาบุคลากรนั้นมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม การปฏิบัติงานดังนั้นในการประเมินความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูจึงควรที่จะประเมินความต้องการด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ทราบความต้องการที่แท้จริงอันนำไปสู่การพัฒนาที่ตรงจุดและเป็นไปตามความต้องการของครูอย่างแท้จริง

องค์ประกอบที่ทำให้บุคลากรทำงานประสบความสำเร็จได้นั้นต้องมีการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน ในการพัฒนาบุคลากรนั้นกระทำได้หลายวิธี เช่น การฝึกอบรม การศึกษาสูง การศึกษาต่อ การพัฒนากระบวนการปฏิบัติงาน และการพัฒนาโดยกระบวนการบริหาร ในการพัฒนาบุคลากรยังสรุปไม่ได้ว่าวิธีใดเป็นวิธีที่ดีที่สุดแล้วแต่ผู้ที่จะนำไปใช้และขึ้นอยู่กับสถานการณ์นั้นๆ ผู้ที่จะนำไปใช้ควรใช้พิจารณาญาณให้เหมาะสมกับหน่วยงานของตนเอง และในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นถือว่า ครูมีความสำคัญยิ่งในการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มุ่งจัดกิจกรรม และสร้างบรรยากาศที่ดีสอดคล้องกับการดำรงชีวิต โดยใช้สื่อที่หลากหลายในลักษณะขององค์รวม ที่เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้และความสนใจของผู้เรียน คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกคน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเสนอกิจกรรมและลงมือปฏิบัติจริงทุกชั้นตอน สรุปความรู้ด้วยตนเองรวมทั้ง ให้ผู้เรียนปฏิสัมพันธ์ทั้งสมาชิกภายในกลุ่มและสมาชิกระหว่างกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อันจะส่งผลถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรที่ทำการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูที่ทำการสอนโรงเรียนสตรีสมุทรปราการเขตพื้นที่ การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 132 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม รายละเอียดของ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาสูงสุดที่ได้รับ ประสบการณ์ในการสอน ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามตามความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน ด้านการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับความต้องการพัฒนา	มากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับความต้องการพัฒนา	มาก
3	หมายถึง	ระดับความต้องการพัฒนา	ปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับความต้องการพัฒนา	น้อย
1	หมายถึง	ระดับความต้องการพัฒนา	น้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามหรือการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบโครงสร้างของแบบสอบถามความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดกรอบแนวคิดเรื่องความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
3. สร้างแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามของนางอมรรัตน์ กลิ่นชะเอม มาปรับปรุงแก้ไขให้ตรงกับเนื้อหาที่ต้องการแล้ว นำฉบับร่างเสนอต่อกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระเพื่อพิจารณาตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรงของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถาม
5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้กับครูผู้สอนโรงเรียนนวมินทราชูทิศสวนกุหลาบวิทยาลัย จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 20 คน หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, Alpha Coefficient) ได้หาค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นไปใช้จริงกับครูผู้ทำการสอนโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ เพื่อแจกแบบสอบถามให้แก่ครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกำหนดเวลาในการเก็บแบบสอบถาม 2 สัปดาห์
2. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแจงแบบสอบถามด้วยตนเอง และเก็บด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 132 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้รับจากส่วนที่ 1 เกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาสูงสุดที่ได้รับ ประสบการณ์ในการสอน ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลที่ได้รับจากตอนที่ 2 เกี่ยวกับ ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

μ	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
σ	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	หมายถึง	จำนวนครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ

ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ โดยจำแนกออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มประชากรที่ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ สถานภาพส่วนตัวดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ร้อยละตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	32	24.24
หญิง	100	75.76
รวม	132	100.00
อายุ		
25 - 29 ปี	5	3.80
30 - 34 ปี	13	9.80
35 - 39 ปี	3	2.30
40 - 44 ปี	6	4.50
45 - 49 ปี	30	22.70
50 ปีขึ้นไป	75	56.80
รวม	132	100.00
การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	1.52
ปริญญาตรี	100	75.76
ปริญญาโท	29	21.97
ปริญญาเอก	1	0.75
รวม	132	100.00
ประสบการณ์		
1 - 5 ปี	13	9.80
6 - 10 ปี	5	3.80
11 - 15 ปี	4	3.00
16 - 20 ปี	17	12.90
21 - 25 ปี	14	10.60
26 - 30 ปี	34	25.80
31 ปีขึ้นไป	45	34.10
รวม	132	100.00

1.102

15ค

50

2

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ		
พอใช้	1	0.80
ปานกลาง	27	20.50
ดี	68	51.50
ดีมาก	36	27.30
รวม	132	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 75.76 มีอายุส่วนมากในระดับ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 56.8 รองลงมาอายุอยู่ระหว่าง 45-49 ปี 30 คน ร้อยละ 22.7 ส่วนมากมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 75.76 มีประสบการณ์การสอนอยู่ช่วง 31 ปีขึ้นไป จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 34.1 และคิดว่าตนเองมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับดี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 รองลงมาคิดว่ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ โดยจำแนกออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านภาวณเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ระดับความต้องการในภาพรวมจากกลุ่มประชากรทั้งหมดสรุปได้ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ โดยรวมและรายด้าน

รายการ	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร	3.81	.61	มาก	1
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.75	.71	มาก	3
3. ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน	3.77	.57	มาก	2
4. ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้	3.72	.56	มาก	4
รวม	3.76	.51	มาก	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความต้องการพัฒนาระดับมากที่สุด คือด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 ความต้องการพัฒนาระดับรองลงมา คือด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 และความต้องการพัฒนาระดับน้อยที่สุด คือด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 ตามลำดับ

เมื่อนำความต้องการพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของครู มาวิเคราะห์รายละเอียดในแต่ละด้านผลปรากฏในตารางที่ 3 - 6 ดังนี้

ตารางที่ 3 ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร

รายการ	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร อย่างถูกต้อง	3.78	.84	มาก	4
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของหลักสูตร อย่างถูกต้อง	3.76	.79	มาก	9
3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร อย่างถูกต้อง	3.79	.88	มาก	6
4. การจัดสัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรแต่ละรายวิชาทุกปี	3.69	.93	มาก	11
5. การสัมมนาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรมาใช้ให้เหมาะสม กับสภาพท้องถิ่น	3.69	.84	มาก	11
6. การปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น	3.79	.91	มาก	6
7. คู่มือหลักสูตรและการใช้หลักสูตรมีเพียงพอสำหรับใช้ใน การปฏิบัติงาน	3.60	.89	มาก	14
8. การจัดหาคู่มือครูที่ทันสมัยและสอดคล้องกับหลักสูตร	3.77	.82	มาก	8
9. การจัดทำจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาร่วมกันใน กลุ่มโรงเรียน	3.62	.96	มาก	13
10. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร	4.07	.83	มาก	2
11. การดำเนินงานตามแผนการเรียนรู้	3.86	.81	มาก	5
12. การจัดหาตำราเรียนที่ทันสมัยและสอดคล้องกับหลักสูตร	4.02	.08	มาก	3
13. การจัดหาหนังสืออ่านประกอบที่ทันสมัยและสอดคล้อง กับหลักสูตร	4.11	.73	มาก	1
14. ผู้บริหารติดตามประเมินผลการใช้ หลักสูตรของแต่ละ รายวิชาอย่างสม่ำเสมอ	3.72	.69	มาก	10
รวม	3.81	.61	มาก	-

จากตารางที่ 3 พบว่าความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 เมื่อพิจารณาความต้องการเป็นรายข้อที่ต้องการพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด คือ การจัดหาหนังสืออ่านประกอบที่ทันสมัยและสอดคล้องกับหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 ความต้องการพัฒนาระดับรองลงมา คือการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 และความต้องการพัฒนาระดับน้อยที่สุด คือคู่มือหลักสูตรและการใช้หลักสูตร มีเพียงพอสำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รายการ	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอนแบบต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน	3	.82	มาก	2
2. การเชิญผู้เชี่ยวชาญเทคนิคการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.64	.91	มาก	9
3. การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ด้านการผลิตสื่อการสอน	3.74	.88	มาก	5
4. การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ในด้านการใช้สื่อและนวัตกรรมใหม่ๆ	3.72	.89	มาก	8
5. จัดให้มีการสาธิตให้ครูรู้จักการใช้และบำรุงรักษาเครื่องมือเทคโนโลยีใหม่ๆ หรือคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน	3.53	.86	มาก	11
6. งบประมาณการจัดให้มีและใช้อุปกรณ์การสอน	3.83	.92	มาก	4
7. ห้องสมุดมีหนังสือ ตำราเอกสารทางวิชาการที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ไว้สำหรับบริการแก่ครู	3.91	.99	มาก	3
8. ห้องสมุด มีหนังสือ ตำรา เอกสารทางวิชาการที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ไว้สำหรับบริการแก่นักเรียน	3.98	.97	มาก	1
9. การมีบุคลากรแนะแนวที่มีความรู้มาให้คำปรึกษาด้านวิชาการ	3.74	.96	มาก	5
10. การมีบุคลากรแนะแนวที่มีความเข้าใจนักเรียนมาให้คำปรึกษาด้านวิชาการ	3.73	.93	มาก	7
11. การนำเอาบุคลากรภายนอกโรงเรียนมาช่วยงานแนะแนว	3.57	.97	มาก	10
12. การจัดสอนซ่อมเสริมให้มีประสิทธิภาพ	3.52	.97	มาก	12
รวม	3.75	.71	มาก	-

จากตารางที่ 4 พบว่าความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความต้องการพัฒนาในระดับมากที่สุด คือ ห้องสมุด มีหนังสือ ตำรา

เอกสารทางวิชาการที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ใช้สำหรับบริการแก่นักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ความต้องการพัฒนาระดับรองลงมา คือ ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอนแบบต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 และความต้องการพัฒนาระดับน้อยที่สุด คือ การจัดสอนซ่อมเสริมให้มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน

รายการ	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1. มีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น ประสบการณ์และปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยสม่ำเสมอ	3.86	.77	มาก	2
2. การเชิญวิทยากรมาให้ความแนะนำและนิเทศติดตาม	3.48	.83	ปานกลาง	9
3. การนิเทศเพื่อแนะนำเรื่องปรับปรุงการเรียนการสอน	3.74	.61	มาก	7
4. การส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการ ที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น	3.80	.90	มาก	3
5. การส่งเสริมให้ครูใฝ่หาความรู้โดยการศึกษาต่อตามที่ตนเอง ถนัดเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะและเลื่อนวิทยฐานะ	3.77	.90	มาก	5
6. จัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นภายในโรงเรียน	3.78	.64	มาก	4
7. การศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีผลงานทางวิชาการดีเด่น อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	4.04	.89	มาก	1
8. การประเมินผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของครู อย่างสม่ำเสมอ	3.77	.76	มาก	5
9. ต้องการให้นำการประเมินผลความก้าวหน้าใน มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบประจำปี	3.70	.90	มาก	8
รวม	3.77	.57	มาก	-

จากตารางที่ 5 พบว่าความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดคือการศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีผลงานทางวิชาการดีเด่นอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ความต้องการพัฒนาระดับรองลงมาคือมีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น ประสบการณ์และปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยสม่ำเสมอมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 และความต้องการพัฒนาระดับน้อยที่สุด คือการเชิญวิทยากรมาให้คำแนะนำและนิเทศติดตามมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการ	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1. ความรู้เกี่ยวกับความมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผล	3.91	.85	มาก	2
2. ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการวัดผลและการประเมินผล	3.92	.84	มาก	1
3. ความรู้เกี่ยวกับประเมินผลตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	3.61	.82	มาก	7
4. จัดให้มีการบรรยายโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้และทักษะในการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล	3.51	.83	มาก	10
5. ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแบบทดสอบต่าง ๆ	3.88	.83	มาก	3
6. ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อทดสอบ	3.58	.78	มาก	9
7. การจัดหาหนังสือ ตำรา คู่มือและเอกสารที่เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล	3.70	.75	มาก	5
8. การประเมินผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอ	3.67	.62	มาก	6
9. การชี้แจงการกรอกแบบเอกสารที่เกี่ยวกับการประเมินผลต่าง ๆ	3.61	.63	มาก	7
10. การนำผลการวัดและประเมินผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างแท้จริง	3.87	.65	มาก	4
รวม	3.72	.56	มาก	-

จากตารางที่ 6 พบว่าความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ความต้องการพัฒนาระดับรองลงมา คือความรู้เกี่ยวกับความมุ่งหมายของการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 และความต้องการพัฒนาระดับน้อยที่สุด คือจัดให้มีการบรรยายโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้และทักษะในการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ซึ่งมีแนวทางการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ จำนวน 132 คน โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 รายละเอียดของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ จำนวน 45 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ผลการวิจัย พบว่า

ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากร และด้านการวัดและประเมินผล ตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร พบว่าความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความต้องการเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 14 ข้อ ได้แก่ เรื่อง การจัดหาคู่มือครูที่ทันสมัยและสอดคล้องหลักสูตร รองลงมาคือ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร การจัดหาตำราเรียนที่ทันสมัย และสอดคล้องกับหลักสูตร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างถูกต้อง การดำเนินงานตามแผนการเรียนรู้ การปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรอย่างถูกต้อง การจัดหาหนังสืออ่านประกอบที่ทันสมัยและสอดคล้องกับหลักสูตร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของหลักสูตรอย่างถูกต้อง ผู้บริหารติดตามประเมินผลการใช้ หลักสูตรของแต่ละรายวิชาอย่างสม่ำเสมอ การจัดสัมมนาเกี่ยวกับการให้หลักสูตรแต่ละรายวิชาทุกปี การสัมมนาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น การจัดทำจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาร่วมกันในกลุ่มโรงเรียน และคู่มือหลักสูตรและการใช้หลักสูตรมีเพียงพอสำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาความต้องการเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 12 ข้อ ได้แก่ ห้องสมุดมีหนังสือ ตำรา เอกสารทางวิชาการที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ไว้สำหรับบริการแก่นักเรียนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอนแบบต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ห้องสมุดมีหนังสือ ตำราเอกสารทางวิชาการที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ไว้สำหรับบริการแก่ครู งบประมาณการจัดให้มีและใช้อุปกรณ์การสอน การมีบุคลากรแนะแนวที่มีความรู้มาให้คำปรึกษาด้านวิชาการ การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ด้านการผลิตสื่อการสอน การมีบุคลากรแนะแนวที่มีความเข้าใจนักเรียนมาให้คำปรึกษาด้านวิชาการ การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ในด้านการใช้สื่อและนวัตกรรมใหม่ๆ การเชิญผู้เชี่ยวชาญเทคนิคการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การนำเอาบุคลากรภายนอกโรงเรียนมาช่วยงานแนะแนว จัดให้มีการสาธิตให้ครูผู้จัดการใช้และบำรุงรักษาเครื่องมือเทคโนโลยีใหม่ๆ หรือคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน และการจัดการสอนซ่อมเสริมให้มีประสิทธิภาพ

3. ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอนพบว่าความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ การศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีผลงานทางวิชาการดีเด่นอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง รองลงมาคือ มีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น ประสบการณ์และปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนสม่ำเสมอ การส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น การจัดให้มีการประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นภายในโรงเรียน การส่งเสริมให้ครูใฝ่หาความรู้โดยการติดตามที่ตนเองถนัดเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและเลื่อนวิทยฐานะ การประเมินผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอ การนิเทศเพื่อแนะนำเรื่อง การปรับปรุงการเรียนการสอน ต้องการให้นำผลการประเมินผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบประจำปี

4. ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ พบว่าความต้องการพัฒนาความสามารถการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความต้องการเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก คือ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการวัดผลประเมินผล ความรู้เกี่ยวกับความมุ่งหมายของการวัดและประเมินผล ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแบบทดสอบต่างๆ การนำผลการวัดและประเมินผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างแท้จริง การจัดหาหนังสือ ตำรา คู่มือ และเอกสาร ที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลการประเมินผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอ การชี้แจง การกรอกแบบเอกสารที่เกี่ยวกับการประเมินผลต่างๆ ความรู้เกี่ยวกับประเมินผลตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ความรู้เกี่ยวกับการ

วิเคราะห์ข้อทดสอบ และจัดให้มีการบรรยาย โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้และทักษะในการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลตามความมุ่งหมายของการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาการจัดการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่าครูตระหนักหน้าที่ของครูว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ถ้าไม่พัฒนาตนเองให้ทันต่อโลก ครูจะไม่สามารถทำหน้าที่ที่เนะเนะศิษย์ได้ ครูจึงมีความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้การเรียนการสอนของโรงเรียนบรรลุตามนโยบายเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ดังที่ วิฑูรย์ ลิ้มชะโชคดี (2528 : 81) กล่าวไว้ว่าทุกคนมีความต้องการที่จะปรับปรุงตนเองเพื่อก้าวทันให้ทันความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและเพิ่มขึ้นในอนาคตต้องการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตรมีความต้องการอยู่ในระดับมากอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับชาติชาย ทองเสียมนาค (2541 : 16) กล่าวว่าหลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะหลักสูตรเป็นสิ่งที่บอกแนวทางและเป็นตัวนำเอาความมุ่งหมายของหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียน หลักสูตรเป็นตัวกำหนดโครงสร้างการเรียนของโรงเรียนและเป็นสิ่งที่บอกให้ครูทราบว่า ต้องสอนเพียงใดมุ่งให้เกิดพฤติกรรมอะไรบ้าง ถึงแม้ว่าครูผู้สอนได้ดำเนินการสอนไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้วก็ตามแต่ทางกรมสามัญศึกษากำหนดมาตรฐานของโรงเรียนเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนออกมาเป็นมาตรฐานที่ใกล้เคียงกัน โดยให้กลุ่มโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการจัดทำจุดประสงค์การเรียนรู้ ดังนั้นจึงทำให้ครูมีความต้องการจัดให้มีและทำเอกสารหลักสูตรที่ครูจะต้องใช้ในสถานศึกษา เช่น หลักสูตรโครงการสอนแผนการสอน หนังสือเรียนคู่มือหนังสือเรียน และหนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบ

ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลตามความมุ่งหมายของการศึกษาดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร จากการศึกษา ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ข้อที่มีความต้องการอยู่ในระดับมาก อันดับแรกคือ การจัดหาหนังสืออ่านประกอบที่ทันสมัยและสอดคล้องกับหลักสูตร ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูเห็นว่าการจัดหาหนังสืออ่านประกอบที่ทันสมัยและสอดคล้องกับหลักสูตร มีความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาตนเองและเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมต่อไป อีกทั้งยังมีกระแสของการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 เน้นให้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และต้องจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สื่อการเรียนการสอนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งต่อการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยเน้นให้ใช้จากสื่อใกล้ตัวที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นสำคัญ ดังที่สมพร บัณฑิตกุล (2527 : 16) ได้กล่าวไว้ว่า หนังสืออ่านประกอบ เป็นสื่อการสอนประเภทหนึ่งที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหรือขยายความเนื้อหาวิชาที่ระบุไว้ในหลักสูตร ไม่ว่าจะสามารถใช้อ่านประกอบได้หมดทั้งเล่มหรือบางตอนก็ตาม จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนใช้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล หนังสืออ่านประกอบจะช่วยเสริมความรู้ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากการวิจัยของ นางฉวีรา วงษ์เพชร(2544 : บทคัดย่อ) เรื่องผลของหนังสืออ่านประกอบที่สร้างด้วยตนเองต่อการพัฒนาการทางภาษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองเกตุ อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ซึ่งได้สรุปผลการทดลองไว้ว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วยหนังสืออ่านประกอบ นิทานพื้นบ้านจังหวัดกาฬสินธุ์ รายวิชาภาษาไทย (ท30302) ที่ผู้ทดลองได้สร้างขึ้น และจากการวิจัยของ นายนพพร วิมลศิลป์ (2546 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนต่อการพัฒนาการเรียนของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีรายการที่พบที่ไม่ปฏิบัติหลายรายการ โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะด้านการช่วยพัฒนาการเรียนการสอนระดับชั้นเรียน คือ การให้คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองเยี่ยมชั้นเรียน และให้ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอนและหนังสืออ่านประกอบเพื่อความร่วมมือในการจัดหาสื่อ อุปกรณ์ และหนังสืออ่านประกอบการเรียนของนักเรียน

แนวทางพัฒนาควรจัดให้มีจัดอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาและให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหาวิธีการส่งเสริมความรู้แก่ครูด้วยวิธีต่างๆ เช่น ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นส่งครูไปดูงานสังเกตการณ์สอนในสถานศึกษาอื่น จัดหนังสือและแนะนำหนังสือให้อ่าน รับวารสารวิชาการ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงตนให้ประจักษ์ว่าเป็นผู้นำในการแสวงหาความรู้อยู่เสมอ

ประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานต่างๆ เช่น ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ส่งครูไปดูงานสังเกต การสอนในสถานศึกษาอื่น จัดหนังสือและแนะนำหนังสือในการแสวงหาความรู้อยู่เสมอซึ่งสอดคล้อง กับ อัจฉรา บุญช่วย(2533 : 34 - 35) กล่าวไว้ดังนี้ การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่างๆ ใน สถานศึกษาการนำหลักสูตรไปปฏิบัติเกิดขึ้นที่สถานศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องสำรวจดูปัจจัย และ สภาพต่างๆ ของสถานศึกษา ว่าเหมาะสมกับการนำหลักสูตรไปใช้หรือไม่ ปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่ จำนวนนักเรียน ขนาดห้องเรียน ห้องสมุด วัสดุอุปกรณ์สื่อการสอนต่างๆ แผนการสอน กำหนด การสอน แบบเรียนหนังสืออ่านประกอบ ตลอดจนการจัดครูเข้าสอน

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ซึ่งที่มีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับ มากเป็นอันดับแรก คือ ห้องสมุด มีหนังสือ ตำรา เอกสารทางวิชาการที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ ไว้สำหรับบริการแก่นักเรียนทั้งนี้เนื่องจากครูเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกระบวนการ ที่สำคัญที่สุด ของการนำเอาไปใช้ในหลักสูตรจะสัมฤทธิ์ผลตามจุดหมายนั้นขึ้นอยู่กับการจัด การเรียนการสอน รวมทั้งการจัดกิจกรรมทั้งหลายให้กับผู้เรียนอย่างเหมาะสม สุธีระ ทานตวนิช (2532 : 123) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการกระตุ้นให้การเรียนการสอนเป็นไป ด้วยความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น กล่าวคือ ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจแจ่มแจ้งและจดจำได้นานยิ่งขึ้น หรือ จะช่วยให้การเรียนการสอนที่จะดำเนินในครั้งในครั้งต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 เน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อครูได้ออกแบบหรือกำหนดกิจกรรมการ เรียนการสอนบรรลุผล การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ นวัตกรรมต่างๆ รวมทั้งการส่งเสริมให้โรงเรียน จัดเตรียมความพร้อมต่างๆ เพื่อสนองการเรียนรู้ของนักเรียน การที่ครูจะปฏิบัติงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องทราบความต้องการในส่วนประกอบของการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการและได้รับการสนองตอบความต้องการ ความช่วยเหลือทางวิชาการด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และวิธีการสอนว่า มีความต้องการ อยู่ในระดับมาก

แนวทางการพัฒนาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยพัฒนาห้องสมุดโดยจัดหาหนังสือ ตำรา เอกสารทางวิชาการที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ไว้สำหรับบริการแก่นักเรียนให้ได้ศึกษาค้นคว้า พร้อม ลือต่างๆ ได้แก่ ห้องคอมพิวเตอร์มีจำนวนเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน ซึ่งสอดคล้อง กับผลการวิจัยของ จิรศักดิ์ ศิริรัตนพล และ สุวิมล ตั้งประเสริฐ เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพ การศึกษาของคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สรุปได้ว่า การจัดการเรียน การสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนกับผู้สอนต้องมีการวางแผนร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ

อาจารย์ นักศึกษาและฝ่ายสนับสนุนทรัพยากรการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุผลการเรียนการสอน (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 11) และสอดคล้องกับแนวความคิดของ เกษม วัฒนชัย (2546 : 30) คือ การที่จะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้นั้น ต้องเน้นเรื่องคุณภาพการเรียนของเด็ก เป็นเป้าหมายของการศึกษา โดยคุณภาพการเรียนขึ้นอยู่กับ 3 องค์ประกอบ คือ 1) หลักทฤษฎีและหลักปฏิบัติการจัดการเพื่อการเรียนรู้ (ครู) 2) ความรู้-ทักษะ-เจตคติ เพื่อการเรียนรู้ (นักเรียน) และ 3) เทคโนโลยีและอุปกรณ์เพื่อการเรียนรู้

3. ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน พบว่า ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ข้อที่มีการพัฒนาอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกคือ การศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีผลงานทางวิชาการดีเด่นอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ทั้งนี้เพราะว่าครูเห็นว่าการศึกษานอกสถานที่เป็นการศึกษาค้นคว้าและเพิ่มพูนประสบการณ์ ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะการไปดูการสอน แต่รวมไปถึงกิจกรรมอื่นที่เชื่อต่อการพัฒนาความรู้ความสามารถของครู ครูจึงควรได้รับการนิเทศตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 กำหนดในด้านต่างๆ เพื่อชี้วัดความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของโรงเรียน เช่นการจัดการศึกษาหลักสูตร ลาระของหลักสูตรการจัดการกระบวนการเรียนรู้ การประเมินผล การประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกต่างๆ เหล่านี้งานทุกอย่างที่ครูต้องปฏิบัติต้องเป็นไปตามคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้ที่เรียกว่ามาตรฐานคุณภาพคือ ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยเมื่อครูได้รับการนิเทศและพัฒนาตั้งนี้แล้วครูก็จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานคุณภาพ และเป็นตัวชี้วัดประเมินผลการทำงานของครูได้อย่างชัดเจน ดังนั้น การนิเทศและการพัฒนาบุคลากรจึงมีความจำเป็นสำหรับครู เพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาตัวครู ซึ่ง เอดการ์ เดล (Edgar Dale) ได้จัดแบ่งสื่อการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างสื่อสัทธิศนูปกรณ์ต่างๆ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการแสดงขั้นตอนของประสบการณ์การเรียนรู้และการให้แต่ละประเภทในกระบวนการเรียนรู้ด้วย โดยพัฒนาความคิดของ Bruner ซึ่งเป็นนักจิตวิทยา นำมาสร้างเป็น "กรวยประสบการณ์"(Cone of Experiences) โดยแบ่งเป็นขั้นตอนและหนึ่งในขั้นตอนนั้นคือการศึกษานอกสถานที่ เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ต่างๆ ภายนอกสถานที่เรียนอาจเป็นการเยี่ยมชมสถานที่ การสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ เป็นต้น และถวิล เกื้อกูลวงศ์ (2530 : 6 - 7) ได้กล่าวถึงการพัฒนาบุคลากรว่า การไปทัศนศึกษาร่วมกันทั้งโรงเรียนเป็นครั้งคราวก็มีส่วนให้ครูมีโอกาสรู้จักกัน สันทนากันในหมู่เพื่อนร่วมงาน ทำให้บรรยากาศของการทำงานเป็นไปฉันมิตร งานที่จะทำหลังจากการได้ไปทัศนศึกษาร่วมกันน่าจะได้อผลดีขึ้นกิจกรรมต่างๆ ดังกล่าวมาแล้วนี้เป็นสิ่งจำเป็นที่โรงเรียนควรพิจารณา ทั้งนี้เพื่อพัฒนาครูให้เข้มแข็งทันสมัย และทำงาน

อย่างมีประสิทธิภาพตลอดเวลา ฮาร์บิสัน กับ ไมเออร์ (Harbison and Myers) ให้ความหมายเกี่ยวกับการพัฒนาบุคคลว่า "การพัฒนาบุคคลหมายถึง กระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญและความสามารถของบุคคล" วิธีพัฒนาบุคคลระหว่างปฏิบัติการที่สำคัญ ดังที่ อุษณีย์ ลามิตร (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องศึกษาความต้องการนิเทศงานวิชาการของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดตราด พบว่ามีความต้องการการนิเทศวิชาการอยู่ในระดับมาก

แนวทางการพัฒนา ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีผลงานทางวิชาการดีเด่นอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ควรมีการนำครูไปศึกษาดูงานหรือเข้ารับการอบรมสม่ำเสมอ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเทคนิควิธีการสอนของครู ทั้งนี้เพราะครูผู้สอนเห็นถึงความสำคัญของการนิเทศและการพัฒนาตนเอง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 28) ได้ให้ความหมายของการดูงานนอกสถานที่ว่า หมายถึงการนำคณะครูไปเยี่ยมสถานที่ต่างๆ นอกชุมชน หรืออาจเป็นสถานศึกษาหรือแหล่งวิทยากร ตลอดจนสถานประกอบการต่างๆ การไปดูงานนอกสถานที่อาจเป็นการเพิ่มประสบการณ์ตรงให้กับครูมากที่สุดเพราะเป็นการเรียนรู้จากสภาพจริงในการดูงาน นอกสถานที่ การดำเนินงานระหว่างผู้นิเทศกับครูควรมีแผนการดูงานนอกสถานที่ร่วมกัน และจะต้องมีการประเมินผลการดูงานนอกสถานที่แต่ละครั้งด้วย

4. ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ พบว่าความต้องการจัดการพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ซึ่งมีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก คือ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการวัดผลและการประเมินผล ทั้งนี้เพราะครูเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ หรือไม่ขึ้นอยู่กับ การประเมินผลตามผลการเรียนรู้ เพื่อที่ครูปฏิบัติการสอนจะได้นำผลนั้นมาปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อไปให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2533 : 21) อธิบายไว้ว่าการวัดผลประเมินผล การเรียนการสอนเป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความสามารถของผู้เรียน และเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินการตามแนวทางของหลักสูตร ซึ่งผู้บริหารและครูมีหน้าที่โดยตรงที่จะทำการทดสอบตามลักษณะการจัดประสบการณ์ และเนื้อหาวิชาต่อเนื่องเป็นระยะๆ แล้วนำผลไปพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง หมายถึงกระบวนการ สังเกต การบันทึกและการรวบรวมข้อมูล จากผลงานและวิธีที่ผู้เรียนกระทำ ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการประเมินผล และตัดสินผลการศึกษาของผู้เรียนเหล่านั้น การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง จะไม่เน้นประเมินผลเฉพาะทักษะพื้นฐานเท่านั้นแต่จะเน้นการประเมินทักษะความคิดที่สลับซับซ้อนในการทำงานของผู้เรียน ความสามารถในการแก้ปัญหา และการแสดงออกที่เกิดจาก

การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการศึกษาเปรียบเทียบผลตามสภาพจริง แตกต่างจากการประเมินผลทางการเรียน หรือประเมินผลเพื่อรับรองผลงานเพราะเน้นความสำคัญกับการพัฒนางาน การร่วมมือช่วยเหลือและการประสบความสำเร็จในการทำงานของผู้เรียนแต่ละคนมากกว่า การประเมินผลการเรียนที่มุ่งเน้นการให้คะแนนผลผลิตและจัดลำดับที่แล้วเปรียบเทียบกับกลุ่มและแตกต่างจากการทดสอบทั่วไป เนื่องจากเป็นการวัดผลโดยตรงในสภาพการแสดงออกจริงๆ ในเนื้อหาวิชา ซึ่งการทดสอบด้วยข้อสอบจะวัดได้เฉพาะความรู้ และทักษะบางส่วนจะเป็นการวัดโดยอ้อมเท่านั้น นอกจากนี้การวัดผลโดยสภาพจริงจะมีความต่อเนื่องในการให้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอน ได้ใช้ในแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมแต่ละบุคคลได้ แสดงให้เห็นว่าครูตระหนักถึงความสำคัญของการวัดผลประเมินผลว่า มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนานักเรียน นำผลที่ได้มาพิจารณาว่ามีคุณภาพมากน้อยเพียงใด อีกทั้งยังช่วยให้ครูได้ทราบถึงกระบวนการ วิธีการสอนของครูว่ามีความเหมาะสมกับนักเรียนหรือไม่ ดังที่ ชวาล แพรัตกุล (2518 : 4) กล่าวว่า การวัดประเมินผลมีจุดมุ่งหมายเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาสมรรถภาพ ทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนและการเรียนดีขึ้น เพราะการประเมินผลช่วยกระตุ้นนักเรียนให้พบทบทวนความรู้ที่เรียนมา นักเรียนจะทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตน นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือของครูในการพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ คงตะแบก (2538 : บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่องความต้องการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับมาก

แนวทางพัฒนา ควรเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลประเมินผลให้การอบรมชี้แจง การวิเคราะห์ข้อสอบยังขาดความรู้ความเข้าใจควรมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนแน่นอน เทียบตรงเป็นมาตรฐานครูทุกคนสามารถปฏิบัติถูกต้องได้ตรงกัน ควรมีการวัดผลประเมินผลทุกครั้งหลังสอน ทั้งนี้ครูผู้สอนต้องพัฒนาตัวเองโดยจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ และเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาให้คำแนะนำ วินัย รั้งสินธุ์ (2535 : 569) กล่าวถึงการวัดผลประเมินผลว่า การวัดหมายถึงการกำหนดคุณภาพของบุคคลหรือสิ่งของ การวัดมุ่งควบคุมความเที่ยงความตรงและสภาพแวดล้อมเป็นสำคัญส่วนการประเมินเป็นการตัดสินใจในคุณค่าของบุคคลหรือสิ่งของ ที่เน้นความตรงของเนื้อหา การประเมินเป็นตัวกระตุ้นสิ่งแวดล้อมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผู้เรียนซึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2540 : 57) อธิบายว่าแนวทางในการพัฒนาการเรียนทำได้หลายวิธี แนวทางที่สำคัญคือพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยที่ครูผู้สอนต้องปรับวิธีการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นกระบวนการคิดเป็นศูนย์กลาง เน้นกระบวนการคิดอย่างมีระบบและอย่างมีเหตุผล มุ่งให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ รู้จักคิดวิเคราะห์ แสวงหาความรู้และรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง สอดคล้องกับการวิจัยของ นิตยา อัครศุภฤกษ์(2539 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า

พฤติกรรมการสอนของครูมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และควรให้ การสนับสนุนในด้านงบประมาณ การจัดทำสื่อการเรียนการสอน และจัดให้มีบุคคลเฉพาะทาง ด้านหลักสูตรการวัดผล การประเมินผลมาให้คำแนะนำการจัดทำเอกสารต่างๆ ให้เป็นไปในทิศทาง เดียวกัน ทั้งนี้เพราะครูผู้สอนมีความต้องการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพการศึกษาครั้งนี้โดยรวม ค้นพบว่า ความต้องการพัฒนาการเรียนรู้อของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ มีอยู่ในระดับมาก ซึ่ง สอดคล้องกับ สมจิตร คงรักษา (2532 : บทคัดย่อ)ครูมีความต้องการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร ฝ่ายการสอนทุกด้านมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปปฏิบัติ จากผลการศึกษาความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ครั้งนี้พบว่ามีความต้องการพัฒนาอยู่ใน ระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุน ให้มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญเทคนิคการสอน ที่ช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สอดคล้องกับหลักสูตร จัดหาคู่มือครูที่ทันสมัย และสนับสนุนให้มี แหล่งความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมต่างๆ เพื่อการสืบค้นหาองค์ความรู้ใหม่ๆ แก่นักเรียน ควรจัด และส่งเสริมให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดทำ ผลิตสื่อ และการใช้สื่อที่ทันสมัย เพื่อให้ครู พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บรรลุถึงเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

2. ผู้บริหารควรนำการประเมินผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานมาเป็นเกณฑ์ใน การพิจารณาความดีความชอบประจำปี เพื่อให้ครูเกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมีแรง กระตุ้นให้ทุ่มเทกำลังกายกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องประเมินผล ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ และควรมีการนำครูไปศึกษา ดูงานในโรงเรียนที่มีผลงานทางวิชาการดีเด่น เพื่อนำความรู้มาพัฒนาในโรงเรียนให้เกิด ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการอบรมความรู้ เกี่ยวกับเทคนิคการวัดและประเมินผลตาม การเรียนรู้ที่คาดหวัง การประเมินผลตามสภาพจริงภายในโรงเรียนหรือส่งครูเข้าร่วมอบรมที่ หน่วยงานอื่นๆ จัดขึ้น เพื่อให้ครูสามารถนำนักเรียนสู่กระบวนการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญให้ประเมินผลตามสภาพจริง นำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนได้

4. ครูผู้สอนควรมีการพัฒนาตนเอง โดยการเข้ารับการอบรม สัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีผลงานทางวิชาการดีเด่นอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาด้านกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางใหม่ๆ เช่นการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่ๆ ของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
2. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการบริหารงานทางวิชาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามทัศนคติของครูผู้สอน

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2539). การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2540). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2540). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- _____. (2541). รายงานการประเมินผลการดำเนินงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- _____. (2542). แนวทางปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ :
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2533). คู่มือการจัดกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ :
- คำหมาน คนโต. (2543). ทางก้าวหน้าของครูมืออาชีพ : การพัฒนาวิชาชีพครูตามแนวทางของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จิณญชน.
- ชวลิต ประทุมยศ. (2544). ความต้องการและการได้รับการตอบสนองความต้องการความช่วยเหลือทางวิชาการ. ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชวาล แพร์ตกุล. (2518). พัฒนาวิถึผล 11. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยพจน์ รักราม. (2542). "แหล่งเรียนรู้เพื่อคนรอบรู้". ปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ :
- ชัยยันต์ ศรีสุข. (2540). การศึกษาการพัฒนาทางด้านวิชาการของครู อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สหวัตสงขลา. ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- ชาติชาย ทองเหล็มนาค. (2541). การศึกษาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ชยศ ภาณุมาศ. (2543). ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานและความต้องการการนิเทศภายในของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมืองฯ จันทบุรี. ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ณรงค์ คงตะแบก.(2538). ความต้องการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารและครูโรงเรียน
ประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินูญานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิศนา เขมมณี.(2542). การจัดการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางโมเดล ชิปปา.
วารสารวิชาการ.
- นงนุช อสัมภินวงศ์.(2542). ความต้องการพัฒนางานวิชาการของครูโรงเรียนเบญจมานูสรณ์
จังหวัดจันทบุรี. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิตยา อัครศุภฤกษ์.(2539). สมรรถภาพทางการนิเทศของผู้บริหารและพฤติกรรมการสอน
ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประวิทย์ บึงสว่าง. (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ :
พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- ประเวศ วะสี.(2543). ม.ป.ท., ม.ป.ป. ยุทธศาสตร์ทางปัญญาแห่งชาติยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุด
ของสังคมทั้งหมดร่วมกัน.ม.ป.ท.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์.(2535). การบริหารงานวิชาการ.กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพฯ.
- พรณี ชูชัย เจนจิต. (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์.
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.(2540). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ เล่ม 2. มหาสารคาม : อภิชาติ
การพิมพ์.
- รุ่ง แก้วแดง.(2541). ประวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- เรณูวาล จุจันทร์.(2543). การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็น
ศูนย์กลาง จังหวัดอุบลราชธานี. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- โรงเรียนอานวยศิลป์ธนบุรี.(2543).รายงานการประเมินภายใน ปีการศึกษา 2543.
กรุงเทพฯ.
- วัฒนาพร ระวังทุกข์.(2542). แผนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : ธนพร.
- วิจิตร อาวะกุล.(2539). การฝึกอบรม:คู่มือฝึกอบรมและพัฒนาบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ
: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วุฒินันท์ อบสุน.(2544). ความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
สุพรรณบุรี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ณรงค์ คงตะแบก.(2538). ความต้องการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารและครูโรงเรียน
ประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กิตินา แชนมณี.(2542). การจัดการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางโมเดล ชิปปา.
วารสารวิชาการ.
- นงนุช อสัมภินวงศ์.(2542). ความต้องการพัฒนางานวิชาการของครูโรงเรียนเบญจมานูสรณ์
จังหวัดจันทบุรี. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิตยา อัครสุกฤกษ์.(2539). สมรรถภาพทางการนิเทศของผู้บริหารและพฤติกรรมการสอน
ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประวิทย์ บึงสว่าง. (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ :
พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- ประเวศ วะสี.(2543). ม.ป.ท., ม.ป.ป. ยุทธศาสตร์ทางปัญญาแห่งชาติยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุด
ของสังคมทั้งหมดร่วมกัน.ม.ป.ท.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์.(2535). การบริหารงานวิชาการ.กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพฯ.
- พรณี ชูชัย เชนจิต. (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน.กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์.
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.(2540). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ เล่ม 2. มหาสารคาม : อภิชาติ
การพิมพ์.
- รุ่ง แก้วแดง.(2541). ประวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- เรณูวอล จุจันทร์.(2543). การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็น
ศูนย์กลาง จังหวัดอุบลราชธานี. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- โรงเรียนจ่านวยศิลาปทุมบุรี.(2543).รายงานการประเมินภายใน ปีการศึกษา 2543.
กรุงเทพฯ.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์.(2542). แผนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : ธนพร.
- วิจิตร อาวะกุล.(2539). การฝึกอบรม:คู่มือฝึกอบรมและพัฒนาบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ
: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วุฒินันท์ ออบถุ่น.(2544). ความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
สุพรรณบุรี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- วิชัย วงษ์ใหญ่.(2542). พลังการเรียนรู้:ในกระบวนการทัศน์ใหม่.พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี.(2528). การพัฒนาบุคลากร.กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วินัย รังสิมันท์.(2535). แนวคิดและหลักการประเมิน. ในเอกสารชุดวิชาการวางแผนและ
พัฒนาโรงเรียน หน่วยที่ 8-15. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศักดิ์ชัย ชุตินานุกูล.(2541). ความสัมพันธ์ระหว่างงานบริหารวิชาการของผู้บริหารกับ
ผลการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 12. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สงบ ลักษณะ.(2544) กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กลุ่มพัฒนาระบบสารสนเทศ
ศูนย์สารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สนอง เค็รือมาก.(2538). คู่มือสอบและปฏิบัติการ.กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- สมคิด ชุนทองนุ้ม.(2533). เรื่องการพัฒนาตนเองทางวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สมจิต คงรักษา.(2537). ความต้องการการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรฝ่ายการสอนของ
ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย.ปรินญาณิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สมาน อิศานภูมิ และคณะ.(25439). เอกสารประกอบการนิเทศการศึกษาแนวคิดและแนว
ปฏิบัติของโรงเรียนในการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง.อุบลราชธานี :
หน่วยการศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10.
- สมเกียรติ ศรีจักราราศ.(2542).การวางแผนและการจัดการประชุมทางวิชาการ.พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมเชาว์ เกษประทุม.(2543).ครูยุคปฏิรูป. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- สุขวิช รังสิตพล.(2539). บันทึกประจำวันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุธีระ ทานตวงนิช.(2532). การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา.ชลบุรี : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.
- ฐมน อมรวิวัฒน์.(2541).ทำไมต้องปฏิรูปการเรียนรู้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด
5 ทฤษฎี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไเอเดียดแควรี่.
- สำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา6.(2541) รูปแบบการจัดการเรียน
การสอนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2539).การปฏิรูปการศึกษาตามนโยบายของ
กระทรวงศึกษาธิการ.กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2540).การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.กรุงเทพฯ :
ไอเดียสแควร์.
- _____. (2542).ครูแห่งชาติ.กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2544).แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 8. กรุงเทพฯ : พัฒนาหลักสูตร.
- สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวง.(2543).หัวใจ
ของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทาง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.(2543).การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
ศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : ธนวิทย์.
- อรรถีย์ มูลคำ.(2542).การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
ศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : ทีพี พรินท์.
- อมรวิทย์ นาคทรัพย์.(2544).ความฝันของแผ่นดิน.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตะวันออก
จำกัด.
- อรุณี สถิตภาสีกุล.(2542). การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. นครศรีธรรมราช :
สถาบันราชภัฏ นครศรีธรรมราช.
- อุษณีย์ ลามิตร.(2544).ศึกษาความต้องการนิเทศงานวิชาการของครูโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดตราด.ปริญญาโททางการศึกษา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อำรุง จันทวานิช.(2542).การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาประเทศ.
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลชมเชย ตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 41: อัดสำเนา.

- Cronbach,L.J.(1990). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed). New York:Harper Collins.
- Grookall, David.(1984). "The Use of Non-ELT Simulations," *ELT English Language Teaching Jumble*.38(1) ; 262 October.
- Ketter, Jean Smiley. (1994) "Bahavioral and Altitudinal Change in Teacher and Student As a Result of Impleementation of the Portfolio Method of Evaluation Writing," *Dissertation Abstracts International*. 54(9) : A;March.
- Kuafman,R.and English,W.F.(1981).*Needs assessment concept and application*. 2nd ed. New Jersey : Educational Technology Pubblication.
- Maslow, Abraham Harold. (1954) *Motivation and Personality*. New York:Harper & Row.
- Nathan, Linda Frances.(1995). "Portforio Assessment and Teacher Practice (Urban Schools)." *Dissertation Abstracts International*.56(6):355 ; December.
- Bonnie Williams. (2000) "Child - Centered and child-led Education" [online].
<http://www.oakmeadow.com/resources/articles/center.htm>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ

คำชี้แจง ในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ

2. แบบสอบถามนี้จะใช้เป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เท่านั้น และจะนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าในภาพรวม ซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่อย่างใด แต่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. โปรดตอบแบบสอบถามโดยอิสระและกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน และเป็นจริงให้มากที่สุด แต่จะขอเลือกตอบเพียงลำดับความต้องการเดียวเท่านั้น

4. การตอบแบบสอบถามของท่านในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานและทำให้การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. อายุ

- ไม่เกิน 24 25 - 29 ปี
 30 - 34 ปี 35 - 39 ปี
 40 - 44 ปี 45 - 49 ปี
 50 ปีขึ้นไป

3. การศึกษาสูงสุดที่ได้รับ

- ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า
 ปริญญาโท หรือเทียบเท่า ปริญญาเอก หรือเทียบเท่า

4. ประสบการณ์ในการสอน

- 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี
 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี
 21 - 25 ปี 26 - 30 ปี
 31 ปีขึ้นไป

5. ท่านคิดว่าตัวท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับ

- ดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ ไม่ค่อยดี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู
โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการตามความคิดเห็นของท่าน

- 5 หมายถึง ระดับความต้องการพัฒนา มากที่สุด
4 หมายถึง ระดับความต้องการพัฒนา มาก
3 หมายถึง ระดับความต้องการพัฒนา ปานกลาง
2 หมายถึง ระดับความต้องการพัฒนา น้อย
1 หมายถึง ระดับความต้องการพัฒนา น้อยที่สุด

1. ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร หมายถึง ความต้องการในการศึกษาทำความเข้าใจในหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดทำแผนการเรียน การจัดให้มีเอกสารประกอบการใช้หลักสูตร เช่น คู่มือครู แผนการสอน ตำราเรียน หนังสืออ่าน ประกอบรวมทั้งการประเมินผลและการติดตามผลการใช้หลักสูตร

ข้อ	รายการ	ระดับความต้องการพัฒนา				
		5	4	3	2	1
1	หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร					
2	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างถูกต้อง					
3	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของหลักสูตรอย่างถูกต้อง					
4	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรอย่างถูกต้อง					
5	การจัดสัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรแต่ละรายวิชาทุกปี					
6	การสัมมนาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น					
7	การปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น					
8	คู่มือหลักสูตรและการใช้หลักสูตรมีเพียงพอสำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน					
9	การจัดหาคู่มือครูที่ทันสมัยและสอดคล้องกับหลักสูตร					
10	การจัดทำจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาร่วมกันในกลุ่มโรงเรียน					
11	การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร					
12	การดำเนินงานตามแผนการเรียนรู้					
13	การจัดหาตำราเรียนที่ทันสมัยและสอดคล้องกับหลักสูตร					
14	การจัดหาหนังสืออ่านประกอบที่ทันสมัยและสอดคล้องกับหลักสูตร					
15	ผู้บริหารติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรของแต่ละรายวิชาอย่างสม่ำเสมอ					

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ความต้องการในด้านความรู้และทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ เทคนิค วิธีสอนของครู การจัดให้มีและใช้อุปกรณ์การสอน การจัดห้องสมุด การจัดแนะแนว และการสอนซ่อมเสริม

ข้อ	รายการ	ระดับความต้องการพัฒนา				
		5	4	3	2	1
1	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน					
2	การเชิญผู้เชี่ยวชาญเทคนิคการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
3	การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ด้านการผลิตสื่อการสอน					
4	การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ในด้านการใช้สื่อและนวัตกรรมใหม่ ๆ					
5	จัดให้มีการสาริตให้ครูรู้จักการใช้และบำรุงรักษาเครื่องมือ เทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน					
6	งบประมาณการจัดให้มีและใช้อุปกรณ์การสอน					
7	ห้องสมุดมีหนังสือ ตำรา เอกสารทางวิชาการที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ไว้สำหรับบริการแก่ครู					
8	ห้องสมุดมีหนังสือ ตำรา เอกสารทางวิชาการที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ไว้สำหรับบริการแก่นักเรียน					
9	การมีบุคลากรแนะแนวที่มีความรู้มาให้คำปรึกษาด้านวิชาการ					
10	การมีบุคลากรแนะแนวที่มีความเข้าใจนักเรียนมาให้คำปรึกษาด้านวิชาการ					
11	การนำเอาบุคลากรภายนอกโรงเรียนมาช่วยงานแนะแนว					
12	การจัดสอนซ่อมเสริมให้มีประสิทธิภาพ					

3. ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน หมายถึง ความต้องการในการรับคำแนะนำเรื่องการปรับปรุงการเรียนการสอน การให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาการสอน การส่งเสริมให้มีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน เช่น การสาธิตการสอน การสังเกตการณ์สอน การศึกษาด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ การอบรม สัมมนา การไปศึกษาดูงาน

	รายการ	ระดับความต้องการพัฒนา				
		5	4	3	2	1
1	ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน มีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ และปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยสม่ำเสมอ					
2	การเชิญวิทยากรมาให้คำแนะนำและนิเทศติดตาม					
3	การนิเทศเพื่อแนะนำเรื่องการปรับปรุงการเรียนการสอน					
4	การส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น					
5	การส่งเสริมให้ครูไม่หาความรู้โดยการศึกษาต่อตามที่ตนเองถนัด เพื่อ เพิ่มพูนความรู้ ทักษะและเลื่อนวิทยฐานะ					
6	จัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นภายใน โรงเรียน					
7	การศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีผลงานทางวิชาการดีเด่นอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง					
8	การประเมินผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอ					
9	ต้องการให้นำการประเมินผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานมาเป็นเกณฑ์ ในการพิจารณาความดีความชอบประจำปี					

4. ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง ความต้องการในด้านความรู้และทักษะในการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลและติดตามผลการเรียนการสอน เช่น การจัดทำเครื่องมือวัดผล การกำหนดเกณฑ์การประเมิน การกำหนดแนวปฏิบัติในการวัดผล การนำผลที่ได้ จากการวิเคราะห์ไปปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการดำเนินงานต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบของการประเมินผล

ข้อ	รายการ	ระดับความต้องการพัฒนา				
		5	4	3	2	1
1	ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับความมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผล					
2	ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการวัดผลและประเมินผล					
3	ความรู้เกี่ยวกับประเมินผลตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
4	จัดให้มีการบรรยายโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้และทักษะในการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล					
5	ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแบบทดสอบต่างๆ					
6	ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อทดสอบ					
7	การจัดหาหนังสือ ตำรา คู่มือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลประเมินผล					
8	การประเมินผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอ					
9	การวิเคราะห์ประเมินผล ปรับปรุง เครื่องมือวัดผลของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
10	การนำผลการวัดและประเมินผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างแท้จริง					

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

นางสาวระเบียบ	ก่อเกียรติคุณ	ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
นายธานี	จันอาจ	รองผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ
นายสกุล	กังวาลไกล	ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ

ภาคผนวก ค

หนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

ที่ ศร 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

20 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการระเบียบ ก่อเกียรติคุณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสุปราณี จินตวร นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง "ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1"

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าวของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ยิมณี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ที่ ศธ 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงนิรญูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

20 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองผู้อำนวยการธานี จันทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสุปราณี จินตวร นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง "ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1"

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าวของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ ใ้ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์จิติ์ เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โทรสาร 0-2472-5412

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ที่ ศธ 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงนิตยบุรี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

20 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์สกุล กังวาลไกล

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสุปราณี จินตวร นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง "ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1"

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าวของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์มณี นემทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ที่ ศธ 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

1 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ

ด้วยนางสุปราณี จินตวร นักศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรื่อง "ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1"

ซึ่งในการวิจัยในเรื่องดังกล่าว นักศึกษาจำเป็นต้องทำการเก็บข้อมูลการวิจัยในโรงเรียน
ของท่าน เพื่อให้การวิจัยได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง อันจะนำไปเป็นประโยชน์ในการวิจัยและ
โรงเรียนสตรีสมุทรปราการต่อไป ดังนั้น จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นิมิต เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล	นางสุปราณี จินตวร	
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรปราการ	
สถานที่ปัจจุบัน	417 ถนนสายลวด ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรปราการ รหัสไปรษณีย์ 10280	
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครู วิทยฐานะชำนาญการ	
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ	
ประวัติการศึกษา		
พ.ศ.2524	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (ภูมิศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง	
พ.ศ.2549	ประกาศนียบัตรบัณฑิตการบริหารการศึกษา	
พ.ศ.2551	ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	
ประวัติการทำงาน		
พ.ศ.2527	อาจารย์ 1 ระดับ 3	โรงเรียนป้อมนาคราชสวาทยานนท์
พ.ศ.2534	อาจารย์ 1 ระดับ 5	โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
พ.ศ.2539	อาจารย์ 2 ระดับ 6	โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
พ.ศ.2540	อาจารย์ 2 ระดับ 7	โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
ปัจจุบัน	ครู วิทยฐานะชำนาญการ	โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ